

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszénádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, november 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Vasut-indítás.**
- Lomtárba a túszsággal!**
- A vízművek megváltása.**
- Sok az esküvő — kevés a színház.**
- A trónörökös reformálja a hadsereget.**
- A tanító bácsi bajása.**
- Az aradi automobil.**
- Az 5 utolsó kérése . . .**
- Utazás a fogházba.**
- Válás után.**
- Tárcsa: A mélységből. Irta: Csécsi Imréné. — Egy asszonyért. Irta: Fabritsky Antal.**
- Csarnok: Chamonixből a Mont-Blancra. Irta: Dr. Heppes Béla.**

Vasut-indítás.

Arad, november 16.

A hajó-avatások ünnepies aktusának egy kedves részlete van. Mikor a hajó első útjára indul, útjával egy kifeszített rózsaláncot tép ketté. A rózsalánc a vízbe hull, a hajó pedig nekimegy a nagy víznek, az életnek, a munkának. A rózsalánc bizonyára nemcsak dísz a hajó vízrebocsátásánál, hanem szimbolikus jelentősége van. Minden emberi mű, a míg készül, a míg a rendeltetését át nem vette, a rózsás remények láncának néz elébe. Mikor megkezdí hivatását, akkor már nincs szerepe rózsáknak és reményeknek: akkor jön az élet, amely ridegen és könyörtelenül mond ítéletet a vízre bocsátott alkotások használhatósága, alkalmas volta, életre hivatottsága felől.

Az arad-hegyaljai helyi érdekű motoros vasut első kocsija, a mint holnap reggel a radnai ut végéről elindul, ilyen rózsaláncot tép ketté. Eddig a tervezgetésekben, a nagy jövőre épített reményekben élt ez a vasut. Most kimegy az életbe; remények és tervezgetések helyett a gyakorlat fog bizonyosságot tenni arról, hogy van-e tere, hivatottsága a vasutnak s be fog-e válni úgy, a mint azt megalkották?

Az előjelek azt mutatják, hogy a vasutnak nagy hivatottsága van. Maga az Aradhegyalja, a szőlők felujtása óta hatalmas arányokban fejlődött. Ugy a beültetett területre, mint a termelt borok nemes minőségére s a külföldön is elismert jó hírére nézve az ország borvidékei között vezető helyen áll. S a szőlők föllendülése élénk, mind jobban népesülő központokat teremtett a szőlőhegyek lábában. A fejlődésnek szinte természetes megnyilatkozása, követelménye az, hogy ennek a borvidéknek helyei közvetlen vasuti összeköttetésben legyenek egymással s az Aradhegyalja borkereskedelmének központjával. S ha hozzávesszük ehhez, hogy ezt a természetes szükségletet a vasut-technika fejlődésével oly közlekedési eszközök elégítik ki, a melyeknél az üzem költségei a legminimálisabbak: akkor az alap, a melyen a vasutnak terve, eszméje épült, mindenesetre egészséges és biztató.

A terv fejlődése során olyan körülmé-

nyek kapcsolódtak közbe, amelyeket már nem visszhangozott a köztetszés. Magunk is elleneztük a tervet, amikor nyilvánossá lett, hogy a hegyalja vasutját idegen tőkével valósitják meg s hogy az idegen tőkének úgy a vasut tulajdonára, mint igazgatására nézve oly domináló szerepe van, amely egészen háttérbe szorítja a helyi érdekeltséget. Nem pusztán nemzeti szempontból vagyunk ellenesei az idegen tőkének: hiszen, bizonyos esetekben, jobb, ha külföldi pénzzel alapítanak valamit Magyarországon, mintha egyáltalán nem alapítanak. De ezt a vasutat a természet rendje szerint azoknak kellett volna megteremtteniök és birtokba venniök, akiknek érdekeit hivatva van szolgálni: az Aradhegyalja szőlőbirtokosainak. Még most se tartjuk kizártaknak annak kellemetlen következményeit, ha a Hegyalja érdekeltjeinek látni kell, hogy nem önmaguknak építettek vasutat, hanem a berlini tőkének. Azonban azt vetették ez ellen, hogy a helyi és vidéki érdekeltségből sohase került volna ki az ehhez szükséges tőke, — s mi ebben megnyugodtunk.

. . . S bizony, abba a rózsaláncba sűrűen keveredtek a tövises is. Maga a terv körülbelül tizenöt esztendő; hosszú ideig hevert cél nélkül az engedély-okirat, amelyet a kereskedelmi miniszterium kiadott az előmunkálatok folytatására. Mikor hozzáfogtak a megvalósításához, az alapítóknak sok mindennel kellett megküzdeniök. Akadályokba ütközött (s ez

A mélységből.

Irta: Csécsi Imréné.

Halálra ítél minden ember
Itt a mosolygó szép világon:
Az elmulás bélyege ott van
Úde bimbón, kinyit virágon.
Halálra ítél minden ember.

Elmulásunk a legszebb áldás.
Mint andalító zeneszóra,
Szállunk a végtelen kődébe,
Midőn üt az utolsó óra.
Elmulásunk a legszebb áldás.

Miként örömmel várt ajándék,
Mít jó apáink tartogatnak
Utoljára jutalmazásul:
Ugy jó el a halál sokaknak,
Miként örömmel várt ajándék.

De nyugalomunk pillanatáért
Miert kell vívunk oly szörnyű harcot?!
Bánat gyötrelme tépi lelkem,
Esdeni látva édes arcod
A nyugalom pillanatáért.

Idegen ég borul te rád most,
A régen-régen szenvedőre . . .

A kincok utjan ne nézz vissza,
Tekinteted függeszd előre!
Szeretetünk borul te rád most.

Láss kék eget kibontakozni
Fájdalmaidnak fellegén át,
Oh ha élted borongó napja
Megujult fényét hintené rád!
Láss kék eget kibontakozni . . .

Egy asszonyért.

Irta: Fabritsky Antal.

Fenn a völgyet uraló hegyen szomoruan fujta egy kürtös a takarodót. Az eső egyforma sűrű cseppekben esett már déli óta. (Lent a sebesen rohanó hegyi folyó partján álló „Bosna” szálló vendéglőjében lassu mozgás támadt. Blasek kapitány, a társaság legidősebb tisztje felállt s felcsatolta kardját, meggyújtotta kézilámpását, elköszönt. Az eddig feszélyezett társaság kétfelé oszlott, az egyik asztalnál előkerült a kártya, a másiknál beszélgettek. Lassan, vontatottan folyt a társalgás. Kívülről kutyugatás hallatszott, aztán valaki felszakította az ajtót. Mihalovics mérnököt, a jövevényt nagy örömmel fogadták. Az ledobta vizes köpenyét s leült. Egy-két perc múlva már a vasutépítésről beszélgettek. Rövid félóra alatt előkerült a kis, szőke Darnai, a másik mérnök is, aki örök jókedvével hamarosan felvillanyozta a társasá-

got. Valaki bort hozatott. A kártyasztalnál az egyik kadét felkiáltott:

— Főhadnagy ur, kérlek, hagyjuk abba. Nyerek ugyan vagy öt forintot, de azt megisszuk.

— Gemacht — mondta a harcsabajuszu hosszú germán.

Aztán összeült a társaság. Ittak szakadatlanul. Előkerültek pikáns történetek, galáns kalandok. A hangulat mámoros lett. Vakító hófehér tosti nők libbentek a levegőben. A nehéz olasz borok hatása erősen mutatkozott. A tisztikar baritonistája, a kis fekete Rader hadnagy behozta a gitárját. Az ablakokat kinyitották és az esős, szomorú boszniai éjszaka csendjét csakhamar vad, buja chansonok verték föl.

A társaság egy része kidőlt, nem bírta tovább. Hazafelé készült. A többiek, élükön az örökké szomjas Rader hadnaggyal, végigmentek a tajtékzó folyó partján és egy piszkos, zöldre festett ház előtt megálltak. Ez volt a törökök vendéglője. Bent a kis ivóban két török ült. A polgármester meg a fivére. Ijedten húzódtak el a részeg „svábák” elől.

A sápadt képű Funták kadét pezsgőt bontatott. Most vígan voltak. A társaság most már mindössze a harcsabajuszu főhadnaggyal, Rader hadnaggyal, az örökké ábrándozó Wiesek hadnaggyal, a kadéttól és a mérnökötől állott. Rader hadnagy most már hamisan énekel s a többiek vele énekeltek a refrént. Ra-

máig sincs legyűrve) hogy a vasut sineit a város belsejébe vezethesse. Magát a vasut megnyitását is, a közbejött akadályok miatt is körülbelül két hónappal később tarthatják meg, mint amikor tervezték.

De végre, a hosszú tervezgetés, apróbb és nagyobb akadályok után, megtérszi első útját a hegyaljai motoros. Nem pusztá udvariasságból, de a jóindulattal telt szív őszinte megnyilatkozásával lobogtatunk kendőt utána s kívánunk sikereket az útjához. Mert holnaptól kezdve a hegyaljai motorosvasut nem pusztá magánvállalkozás, hanem élő szerve Arad-megye forgalmának, közgazdasági életének, amelyből a fejlődés új erejét, fölvirágzását várja a vármegye legjelentősebb része: az aradhegyaljai borvidék. Haladjon át bajok nélkül a kezdet gyerekevein. Jó utat!

Lomtárba a tüzérséggel!

Szaporítsuk a honvédegyalogságot.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Mos, amikor annyi szó esik a honvédtüzérség létesítéséről és egyrészt nyomtatékkal követelik a fölállítását, másrészt pedig a nagy áldozatokra való tekintettel ellenzik: nem érdektelenek a katonai szakkörökből vett alábbi sorok, amelyek katonai érveléssel kifejtik, hogy meddők és haszontalanok a tüzérségre — és így a honvédtüzérségre — elköltött milliók, mert a jövő háborút kizárólag a gyalogság tömege és képzettsége fogja eldönteni.

A tüzérség cöltaiságáról és szaporításának káros következményeiről katonai tudósítónk a következőket írja:

Néhány hét előtt *Kavallerie und Artillerie über Bord!* cím alatt megjelent egy röpirat, a melyben írja — *egy cs. és kir. ezredes* — a lovasság és tüzérség eltörlését követeli. Ervelésének veleje az, hogy ez a két fegyvernem folytonos és roppant költséges fegyverkezése

által anyagilag a tönk seblére juttatja az államot, anélkül, hogy valami haszonnal járnának. Ez a két fegyvernem az oka a modern hadseregek nehézségének, a vészhozó óriási kocsi vonatoknak és főleg annak, hogy a gyalogságra, az egyetlen reális fegyvernemre béklyókat raknak, megakadályozzák természetes, szabad harcmodorát és lehetetlenné teszik erejének teljes kifejtését. A hadseregek az államok molochjai, a lovasság és tüzérség pedig a hadseregek molochjai. Az összes hadi kiadásoknak hetven százalékát ezek a drága melékifegyvernemek nyelik el, anélkül, hogy háboruban olyan értékes szolgáltatásokat teljesítenének, amelyek a föntartásukra fordított költségekkel arányban állnának.

A lovasság és tüzérség föntartása még azal a kiszámíthatatlan értékű kárral is jár, hogy miattuk nem lehet a katonai szolgálati időt két, sőt egy évre leszállítani. A gyalogosnak, aki egy év alatt teljesen ki van képezve, három évet kell szolgálnia, csak azért, hogy idő legyen a lovas a vágatásban való defilírozásra betanítani, a tüzérség legénynek fejét pedig ballisztikai elméletekkel teletölteni. Végneküli ki hallgatások, szemlék, tornagyakorlatok mellett sem tudja a gyalogos a három éven át a napokat agyonütni. Innen van, hogy sokszor egész századoknak második vagy pláne harmadik évét szolgáló legénysége főnapon át saját tisztit, padot surrol, kertet, vagy tennispályát hoz rendbe, mert kiképzése az első évben be van fejezve és a másik két évet csak azért szolgálja, mert a lovas és tüzér is ugyanannyi ideig szolgál.

Igaz, hogy a lovasság igen szép látványos gyakorlatokat mutat be a gyakorlótéren, csak hogy ez nagyon költséges látványosság, amelyről az adózó nép milliót szívesen lemondanának.

A lovasság és tüzérség inferioritása és hasznavehetlensége fenyeseen beigazolódott az orosz-japán háborúban is. *Sceptický* gróf vezérkari százados, aki mint osztrák-magyar katonai megbízott résztvett a háborúban, a bécsi katonai kaszinóban tartott előadásában kifejtette, hogy a tüzérség úgy orosz, mint japán részről az egész háború folyamán döntő szere-

pet nem játszott és egyáltalán nem felelt meg a várakozásoknak.

Amikor a magyar nemzeti véderőnek, a honvédségnek gyarapítására döntő lépésekre készülnek, meg kell fontolni, hogy megéri-e a tüzérség, amelyet hivatott bírálók kiküszöbölendők vélnék, azokat a pénz- és vöráldozatokat, amelyekkel fölállítására jár. Ezért katonai forrásunk sokkal helyesebbnek tartja, ha tüzérség helyett megfelelő számú gyalogos csapatot szaporítjuk a honvédséget, amivel aztán elkerüljük, hogy a szolgálati időt a honvédség egy részénél három évre emeljük.

A vízművek megváltása.

A társaságnak — újból felmondtak.

Nehézségek a kézbesítés körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Ma volt a tizedik évfordulója az aradi vízművek üzembe helyezésének. Ez a dátum azonban, nem jubileumot, hanem azt jelenti, hogy a város ma már joggal érvényesíthette a részvénytársasággal szemben, a szerződésileg megállapított felmondási jogot. A törvényhatóság már június havában elhatározta, hogy a vízműveket a saját kezelésébe veszi és fel is mondott a részvénytársaságnak, felszólítván, hogy a megváltási tárgyalásokra küldjön ki megbízottakat, akik a város megbízottaival: *Révész Adolf*tal, *Ring Gézával* és *Rosenberg Miksa* dr.-ral együtt a megváltási feltételeket megállapítsák.

A Vízművek részvénytársasága a törvényhatóság határozata ellen kifogással élt, tiltakozván a megváltás ténye és az ellen is, hogy a felmondás már júniusban történt meg, holott a szerződés szerint a törvényhatóságnak csak november 15-én volna joga a felmondásra. De a társaság, dacára a tiltakozásnak, mégis megnevezte szakértőit. A kifogások a jogügyi bizottság elé kerültek, amely csupán a felmondási időre vonatkozó kifogást fogadta el, de a megváltás tényére vonatkozót figyelmen kívül hagyta, mert a részvénytársaság semmi konkrét adatot nem említett fel beadványában, de nem is említhetett, mert ilyen nincs is.

A részvénytársaság által kiküldött szakértőkre nézve szintén érdekes határozatot hozott a jogügyi bizottság. Mint ismeretes, a részvénytársaság angol szakértőket nevezett meg, akik természetesen egy szót sem tudnak magyarul. Mint-hogy a törvényhatóság megbízottai nem kötelesek angol nyelven tárgyalni, a bizottság javaslatba hozta a törvényhatóságnak, hogy szólítsa fel a részvénytársaságot magyarul értő szakértők megnevezésére.

A törvényhatóság közgyűlése a jogügyi bizottság javaslatait elfogadván, ki-mondta, hogy a felmondás november 15-én újból történjék meg és egyttal magyarul tudó szakértők megnevezésére szólította fel a társaságot. Ez ellen is észrevételeket tett a részvénytársaság, de a törvényhatóság az észrevételeket tárgyalás nélkül az iratokhoz csatolta.

Mint-hogy az üzembe helyezés tizedik éve ma letelt, a tanács ma délelőtt *Insti-toris Kálmán* polgármester elnöklete alatt ülést tartott, hogy foganatosítsa a törvényhatóság határozatát. A tanács átira-

der egyszerre omlatgott s egy sarokba dobta hangszerét.

— Elég volt.

— Beszélj-ssünk, — mondta Mihalovics.

A kis Darnal szeme felvilant.

— Igen, beszélj-ssünk. Asszonyokról...

Es mondogyik mesélt szép, forróvérű, híres asszonyok szerelméről. A fiatal kadét arca tűzben égett. Beszélte is egy nőről, csak egyszer látta. Rákönyököt az asztalra es elhallgatott. Most már a tiszt nőéről beszélgettek. Aztán csend lett. A kis Darnal gunyosan mondta:

— Wiesek, hát te miért nem beszélés? Te vagy a legszebb fiú a garnizonban. Neked nem volt randidod?

Wiesek elutasítolag intett a kezével, de a kis mérnök csak tovább beszélt.

— Beszélj valamit. Látod, ugyis azt beszél, hogy te vagy a főmérnökné szerepeje.

Egy pillanatra a megelőző csend lett. Mihalovics erős öklével az asztalra csapott.

Arról az asszonyról ne beszélj-ssenek. Nem engedem meg.

Wiesekben felütközött a dacos katona.

— Mihalovics, te részeg vagy. Jegyezd meg magadnak, hogy arról az asszonyról nem azért nem beszélés, mert te megittottad, hanem mert nem érdemes róla beszélni.

Mihalovics felugrott. A főhadnagy közbelépett.

— Mihalovics, ne feledd el, hogy tiszték között és nem munkásaid között vagy.

Wiesek most odaforodt Darnalhoz:

— Ismered azt az asszonyt. Öregebb, mint én. Nem is szép. Nem szerettem és mégis eddig járt utánam, amíg a szeretője lettem. Utálom pedig, utálom...

Mihalovics sápadt volt. Egy pillanatig gondolkodott. Szavakat keresett. Aztán felugrott. Szinte ordított.

— Huzudik. Aljas, pimisz ember, aki egy férjes nőről így beszél.

Wiesek a sarokba ugrott. A kardját kereste. A főhadnagy lefogta.

— Majd holnap — sugta Wieseknek. A társaság egyszerre csendes lett. A tiszték felcsatolták kardjalkat. Odavint derengett a hajnal. Kiltétek az utcára. A fagyos levegő megcsapta őket, a mámor eloszlott. Elindultak. Mihalovics ellenkező irányba ment. A főhadnagy Wieseknek tartott előadást. Darnal a hátramaradt Radernek mesélte:

— Az asszony Mihalovicsnak volt azelőtt a szeretője, de megunta, pedig Mihalovics örülten szereti...

A tiszt bécsületbíróság, melynek Wiesek az ügyet bejelentette, összeült.

Wiesek a szobájában várta az ítéletet.

Mihalovics kijelentette, hogy egy olyan emberrel, aki férjes nőkről így beszél, nem verkszik.

Es a bécsületbíróság nem tudott másképp dönteni. Wiesek eljárása nem volt tisztességes. Diszkvalifikálták.

Egy óra múlva ljezt arcu katonák szádat az ezredorvosért.

Az orvos későn jött. Wiesek nem tudott bécsület nélkül élni és a golyó jól talált.

Egy héttel később a harcsabajuszu Huber főhadnagy nyomorékká vágta Mihalovics jobb karját. Ez volt a jóbarát boszuja.

tot intézett a Víznyelvény részvénytársaságához, amelyben megismételve a felmondást, felhívta a részvénytársaságot, hogy harminc nap alatt nevezze meg szakértőit, akik a város megbízottaival a megváltás ügyében tárgyaljanak.

Az átirat kézbesítésének érdekes története van. A felmondó iratot Varjassy Lajos h. polgármester egyik városi szolgának adta át, aki délelőtt megjelent a részvénytársaság irodájában, ahol azonban nem akarták átvenni az iratot, hanem a lakásán betegen fekvő Hajek Rezső vezérigazgatóhoz utasították a szolgát. Ez el is ment az igazgató lakására, de Hajek Rezső szintén vonakodott az irás átvételétől és azt mondta a szolgának, hogy menjen el Mandl Vilmos dr. ügyvédhez, aki igazgatósági tagja a részvénytársaságnak. A szolga erre Mandl Vilmos dr. irodájába ment, ahol az átiratot a távollevő ügyvéd helyett egyik irodai alkalmazottja át is vette és aláírta az elismervényt, amelyet a szolga kézbesített Varjassy Lajos h. polgármesternek.

Varjassy azonban nem volt bizonyos afelől, hogy az illető irodai alkalmazottnak van-e felhatalmazása iratok átvételére, ezért tehát újból leíratta az átiratot és postai úton, térti vevénnyel küldte el a részvénytársaság igazgatóságának. Így már csak holnap jut a felmondó átirat a részvénytársaság igazgatóságához és csak december 16-án lesz köteles a szakértőket megnevezni.

A városnál nagy érdeklődéssel várják, hogy kiket fog szakértőül megnevezni a részvénytársaság, illetőleg, hogy respektálni fogja-e a törvényhatóság által a tárgyban hozott határozatot? Ha a társaság ragaszkodik az angol szakértőkhöz, úgy nincs kizárva, hogy konfliktus támad a város és a részvénytársaság között, amely hátráltatni fogja a megváltási tárgyalásokat.

Sok az eszkimó

— kevés a színház.

(Sziklai és Waldmann tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16

Tegnap az újságok hírül adták, hogy a fő városban két új színház nyílt meg: az egyik a Ferenvárosban Sziklai Kornél igazgatása alatt, a másik verzió szerint a Fővárosi Orfeumot alakítaná át varietévé mostani igazgatója: Waldmann Imre.

A hír őrjási szenzációt keltett főleg színházterekben. Megmozdultak az összes titkos, le nem kötött művésztalentedzők szerződésük érdekében. Mert melyik színész ne vágyózik fő Budapestre, a magyar művészet Mekéjába? Álmok álmodói, titkos vágyak hordozói seregesei jelentkeztek a tegnapi nap folyamán a két igazgatójelöltnél, akik együtt nem kevesebb, mint hatszáz levelet kaptak, melyben szolgálta utat ajánlják föl, szerződés nélküli színészek, primadonnaságról álmodó szakácsnők és massződők, magukban hűstenort sejtő szabálygények és barbélysegédek.

Az egyik ezeket írja:

— Nagyságos uram! Engedje meg, hogy felhívjam az ön kiválóan becses figyelmét esélyességemre, aki bár jelenleg szerződés nélkül vagyok, de ezt csak fűz kenyérszínységnek köszönhetem. Legyen szabad hivatkoznom a rélm megjelent kritikára, melyek a Párkány-Nána és Vidéke, nemkülönböztetve más jeles hazai

lapokban megjelentek egyes alakításaimról, melyekből egyet-mást be is mutathatok nagyságos igazgató ur kívánságára. Maradok stb.

A másik hivatkozik a soroksári iparoskörben elért sikereire és kéri, küldjenek be neki egy szerződés blankettát, melyet ő majd aláírva postafordultával visszaszármasztat. Ama biztos reményben, — írja ez az ur — hogy ez elkövetkezik, vagyok stb.

Egy jövődő Pálmai Ika így ír:

— Hangom csengő, alakom tetszetős, arcom? Arcom meg egyenesen szenzációsan érdekes. Legalább így mondja egyik fővárosi újságíró-ismerősöm, aki egy műkedvelő előadásról ezeket írta rólam. (És mellékelte a hetenként egyszer, kétfő, megjelenő lapot.)

Van, aki hivatkozik Pau ay Edére, aki azt mondta volna annak idején a föl nem ismert Talmáról:

— Magára, barátom, nagy jövő vár. Menj csak a vidékre, a Nemze inél ugysem tudna kellőleg érvényesülni, mert itt annyian vannak, hogy csak ritkán kerülne egy egy jobb szerep önk. Pedig önt látni kell a publikumnak. Menj a vidékre...

É, így tovább. Sziklai Kornél kétségbe van esve. Tegnap délelben már mogorva ábrázattal jelent meg az Otthonban.

— Vigyen el az ördög minden újságírói. Kinyitották a Pandora szelencéjét és rám zúdították az összes fölfedezett és fölfedezésre váró talentumait e honhazának. De megálljatok, nem kaptok szabadjegyet az én színházamból!

Ezt a fenyegetését annál inkább beváltatja a népszerű komikus, mert sem az ő színházának alapítása, sem a Fővárosi Orfeum színház átvétele — mint értesülünk — nem fog megtörténni, nagy veszteségére a hazai művészet eddig is összeszámálható hétszáz főikentjének.

TÁVIRATOK.

Oroszországból.

Kiev, november 16. A forradalmi katonai szervezet letartóztatott tagjai között négy utász és egy gyalogsági tiszt és két tartalékos altiszt van.

Pétervár, november 16 Struwa Péternek, ki előbb Sint garban, azután pedig Párisban az orosz viszonyokkal foglalkozó forradalmi folyóiratot adott ki, tegnap letartóztatták. Ezt megelőzőleg titkos rendőrök négy óra hosszáig kurtáltak Struwa lakásán. Struwaét egy fél napig tartották a csendőrigazgatóságban, azután szabadon bocsátották. A letartóztatásra egy hírlapi hirdetés adott okot, mely adakozásra szólította fel a közönséget politikai ellitétek részére. Az adományok elfogadjaként a hirdetésben Struwa volt megjelölve.

A bur fölkelés.

Pretozia, nov. 16 Earl of Selborne délafrikai főbiztos Botha tábornokhoz intézett levelében köszönetet mondott azért az ajánlatért, hogy Botha hajlandó őt Ferreira ellen segíteni. Együttel hangsúlyozta, hogy mindig tudatában volt annak, hogy Botha ellenzi Ferreira vállalkozását.

Németország aktái.

Berlin, nov. 16. A centrum párt indítványt adott be a birodalmi gyűlésen, hogy kötelezzék a birodalmi kancellárt arra, hogy terjesszék elő évenként a Németország külpolitikai viszonyaira vonatkozó okmányokat.

A trónörökös reformálja a hadsereget.

Az új vezérkari főnök.

Ujabb csapatok Dalmáciában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 16.

A nyáron lefolyt dalmáciai hadgyakorlatok óta — amelyeken tudvalevőleg Ferenc Ferdinánd főherceg helyettesített a királyt — egyre jobban előtérbe vonul a trónörökös eddig alig szerepelt személyisége, különösen a hadsereg reformálásának terén. Ferenc Ferdinánd erélyes fellépése folytán küldte nyugalomba a király két legkedvesebb emberét a hadsereg éléről: Beck gróf vezérkari főnököt és Pitreich lovag hadügyminisztert, kiknek helyébe a trónörökös bizalmát bíró tábornokokat: Konrad vezérkari főnököt és Schönaich hadügyminisztert nevezte ki a király.

Bécsből ma azt jelentik, hogy a király budapesti tartózkodása alatt Ferenc Ferdinánd trónörökös nem látogat el Budapestre, mert már hónapok óta minden idejét nagy munkájának: a hadsereg reformja tervezetének szenteli. A trónörökös reformjavaslatától — melyek előkészítője Konrad altábornagy volt — katonai körökben igen sokat várnak.

Bécsi jelentések szerint a király tegnap délután, közvetlenül a magyar miniszterelnök kihallgatása után, bözcedorfi Konrad altábornagyot fogadta, a kit véglegesen ki is nevezett vezérkari főnökké. A kinevezést hivatalosan csak néhány nap múlva fogják közzéteenni.

Hötzendorfi Konrad Ferenc altábornagy, 1852-ben született és harmincöt évvel ezelőtt végezte el a hécsujhelyi katonai akadémiát. Az iskolából kitűntető bizonyítvánnyal egy vadászszázalékhoz vonult be. Már akkor a jövő emberének tekintették. Tetőtől-talpig katona volt. Szigorú, pontos és nemes katona ügyekben, de minden tudományban igen járatos. 1878-ban mint kapitány részt vett Bosznia és Hercegovina okkupációjában és több alkalommal bizonyossága: adta bátorságának. 1887-ben a bécsi vezérkarba osztották be, a hol mint őrnagy, majd mint alezredes szolgált. 1888-ban a katonai akadémiában taktikát tanított. 1895-ben az 1. számú gyalogezred parancsnoka lett. 1899-ben vezérőrnagygyá neveztek ki. 1903. óta az Innsbrucki helyőrség parancsnoka. 1886. óta boldog házasságban él Le Beau Wilhelminével. Konrad mint katonai szakíró is kiváló.

Az új vezérkari főnök, Konrad altábornagy reformjainak első részét — miután azokat Ferenc Ferdinánd trónörökös is magásvá tette — már a legközelebb megvalósítják Dalmáciában. Az intim udvari titkokról rendszeren jól értesült berlini Vossische Zeitungnak Bécsből azt jelentik, hogy az 1907. évi helyőrségi változások alkalmával Dalmáciában jóval több csapatot helyeznek el, mint eddig és egyéb jelentős katonai rendszabályokat is életbe léptetnek. Sebenico és Ragusa partvidéki városokat modern erődökkel fogják átalkítani. A cattarói erődítések sürgős újjáépítését már megkezdették. E rendszabályok arra vezetendők vissza, hogy az Olaszországból az idén Montenegroba szállított nagy ágyukat a Lovcen hegyen állították föl, ahonnan Cattarót ugyan

nem ismet elerni, de a Cattaro közvetlen-közlelésben lévő teodólerődítményekig az ágyugolyók igenis elhatolnak. A dalmáciai helyőrséget legalább *háromezerrel* szaporítják. A Dalmáciába irányítandó csapatok legnagyobb része eddig az orosz határon volt elhelyezve.

Az aradi automobil.

Két fővárosi vélemény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Az aradi automobil-omnibuszok ügyében ma két fővárosi lap, a *Pesti Hírlap* és a *Honi Ipar* című szaklap is megszóialt. Az előbbi kritika tárgyává teszi jelenlegi közlekedési viszonyokat és az automobil jövőjéről beszél, míg a szaklap a Westinghouse cég gyáralapító ajánlatával szemben óvatosságra inti Arad városát.

A Pesti Hírlap így ír:

— *Automobil omnibusz Aradon.* Az a modern ember, aki az utóbbi időben Aradon, ebben a szép és urf városban járt és aki ott a lóvasúti kocsi felült, szinte ámul a csodálkozástól, hogy még ilyen rokona járművek is lehetnek. Az aradi lóvasúti kocsik a legrégebb szerkezetűek közül valók és riadásul még piszkosak is. Azokban a kocsikban még nem régebben is javában szivaroztak az emberek s félig-meddig kópási versenyeket rendeztek, semmi esetre sem étvágygerjesztés céljából. Ily körülmények között igen természetesen látszik, hogy a város modernebb közlekedési eszközökről gondoskodik. Es miután villamos vasutat még nem építhet, hát arra szánta el magát, hogy automobil-omnibuszokat járát. A közgyűlés szerdán beszélte meg ezt a tervet és kimondotta, hogy az automobil-omnibuszokat beszerzi s mihamar forgalomba is helyezi. Es ha a határozatot nem főlebbzik meg, mihamar *Arad lesz az első magyarországi város, amelyben a közlekedés így módon is lebonyolódik.* Budapesten, ahol az omnibusz-vállalat igen jól beütdt és ahol az omnibuszok évenként körülbelül három millió embert szállítanak, még mindig nincsenek automobil-omnibuszok. A társaság pár évvel ezelőtt többször is kísérletezett, de az automobilokról le kellett mondania, *mert a kísérletek nem váltak be.* Reméljük, hogy Aradváros szerencsésebb lesz és hogy az ő automobil-omnibuszai nem mondják föl a szolgáltatást, éppen akkor, amikor utasaiknak legsürgösebb lesz az újuk. Máskülönb *Arad most még érdekesebb város lesz,* mert az ő utcáin fognak járni az első automobil-omnibuszok és Europa legrozogább és legpiszkosabb lóvasúti kocsijai.

A Honi Ipar ezeket írja:

Egy új automobilgyár alapítása dolgában a következő értesítést kapjuk:

„Az aradi törvényhatósági bizottság szakbizottsága pontos számadásokat terjesztett a közgyűlés elé az automobil omnibuszjáratok berendezésére nézve, a melyeket a napokban tárgyalta a közgyűlés. Ez alkalommal napirendre került az az ajánlat is, a melyet a *Westinghouse* automobilgyár tett a városnak, kiállításba helyezvén, hogy abban az esetben, ha a város nála rendel meg az automobilokat, *automobilgyárat létesít Aradon.* A közlekedési bizottság elfogadta a szakbizottság javaslatát, hogy az automobilokat a *Westinghouse*-cégnél rendelje meg.”

A magunk részéről nem akarunk senkit sem meggyanúsítani, csak *feltétlenül óvatosságot kell az ilyen esetekben ajánlani.* Számos esetben bebizonyult, hogy a külföldi gyárak pályázatok

kiírása esetén a fennálló magyar ipart úgy ütök el az őt jogosan megillető szállítástól, hogy új gyár létesítését helyezik kiállításba. Ebbe a kategóriába tartozik az az osztrák szőnyeggyár is, mely Magyarországon minduntalan nagy szőnyeggyárat épít — mindig szállítások kiírása előtt. Most egy külföldi gyár úgy kapott szállítást és úgy ütdite el a fennálló magyar gyárakat az üzletből, hogy egy új gyár létesítését *ígérte.* Kérdés, feltétlen biztosítékot nyujt-e ez a cég olyan irányban, hogy a „kiállításba helyezett” gyárat tényleg meg is fogja építtetni? A tárgyalások megkezdése még nem jelenti a gyáralapítást, mert az ilyen tárgyalások valahol dugába szoktak dőlni. Azonkívül egy nagy szállítás elnyerése érdekében feltétlenül érdemes tárgyalásokat megindítani.

Résünkről fel kell kérnünk a törvényhatóságokat, hogy a meglevő magyar gyárak támogatásit, köteleességszerű foglalkoztatásától csak olyan esetben térjenek el „kiállításba helyezett gyárak” kedvéért, ha ezek megépítésének nem ígéretek képezik az alapját és ha ezek megépítése fontos nemzetgazdasági célt szolgál. Különbben a külföldi gyárak markukba fognak nevetni!

A tanítóbácsi bajusza.

Ami még nem erkölestelenség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Mulatságos rágalmozási pört tárgyalta a szegedi ítélőtábla büntető tanácsa. A vádlott egy dúsgazdag földbirtokos, aki azért került a vádlottak padjára, mert erkölestelen üzelmekkel vádolt meg egy tanítót. A pör története a következő:

A múlt esztendő november havában a torontálmegyey Torzsa község vasúti vendéglőjében *Machmer* János dúsgazdag földbirtokos kedélyes estélyt adott, amelyen többek között a község tanítójáról, *Krug* Józsefről is szó esett. *Machmer* földbirtokos ekkor mosolyogva jegyezte meg:

— Ugyan, kérem ne is beszéljenek arról az emberről, azt ki kellene korbácsolni a községből, mert az valóságos *második Holczmann.*

Ez nagy sértés volt a tanítóra, mert *Holczmann*, a község volt tanítója, akivel a földbirtokos őt összehasonlította, már régebben erkölestelen üzelmeket folytatott és ezért kellett távoznia a községből. *Krug* tanítónak tudomására hozták a földbirtokos vádjait és rágalmozási pört indított *Machmer* ellen a zombori büntető törvényszéknél.

Machmer arra kérte a bíróságot, engedje meg, hogy bebizonyíthassa, hogy *Krug* tényleg erkölestelen üzelmeket folytat a tanítványával, a kis leánykakkal.

A bizonyítás során érdekes titkok derültek ki. Egy apa többek között ezt vallotta:

— A kis leányom elmondta otthon, hogy *Krug* tanító az iskolában a szakállát kedveskedve csadörzsöli az arcához és néha meg is csipredi az arcát. Ezt azonban nem panaszkodva mondta, hanem dicsőkedve, hogy a tanítóbácsi őt mennyire szereti.

Voltak olyan szülők is, akik azt mondták, hogy a tanító a leánykákat a térdére ülteti és simogatja az arcukat.

A legmulatságosabb az volt, amikor egy apa elmondta, hogy az ő kis leánya egyszer néhány szál szőrt vitt haza az iskolából és azt mondta, hogy azokat a tanító huzta ki a bajuszából és megajándékozta vele őt is s még több növendékét.

A tanító a vallomásokra megjegyezte, hogy igazak, de ő ezeket tisztán a tanítványai

íránt való szeretetből tette és azok ártatlan kelvességek voltak.

A zombori törvényszék kimondta, hogy a tanítónak ez a cselekedete még nem tekinthető erkölestelen üzérkedésnek, amivel *Machmer* őt megvádolta és azért *Machmer* rágalmozás miatt 100 korona fű és 60 korona mellékbüntetésre ítélte.

A szegedi tábla most foglalkozott a pörrel és indokainál fogva helybenhagyta az első bírósági ítéletet.

Juriga Nándort elítélték.

Két évi fogház izgatásért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Rendkívül nagy érdeklődés mellett kezdte meg a pozsonyi esküdtszék *Juriga* Nándor volt országgyűlési képviselő, a hirhedt pánszláv agitátor izgatási bűnpörének tárgyalását. Nagy néptömeg vonult fel staffázsul a törvényszékhez és tüntetést is rendezett az izgató mellett.

A tárgyalásról a következő tudósításunk számol be:

A pozsonyi esküdtbíróóság ma kezdte meg *Juriga* Nándor országgyűlési képviselő, volt szőlősi piébános bűnpörének tárgyalását. *Juriga* a *Katolitske Novine* című tót lapban megjelent két cikke miatt került a vádlottak padjára a magyar nemzet ellen való izgatás miatt. A tárgyalás iránt roppant nagy érdeklődés nyilvánult, különösen *Juriga* szű őfalvának és a szomszédos tót községek lakossága, továbbá a pozsonyi szociáldemokrata munkások részéről. A törvényszéki palota előtti teret már kora reggel óriási néptömeg lepte el, amely a tárgyalás alatt is a palota előtt ácsorgott, mert a terembe csak kevesen juthattak be. A rendet erős rendőrcsapat tartotta fenn.

A tárgyaláson *Pálcz* János elökdli, szavazóbírák *Sporzon* Gyula és *Samarjay* Károly. A vádlottat *Lichter* Jenő ügyvéd védi. *Juriga* személyesen is megjelent a tárgyaláson. Az esküdtszék megalakításánál, az állami és egyéb köztisztviselőket úgy a közvádó, mint a védő is visszautasította és így kizárólag független polgárokból alakult meg az esküdtszék.

Ezután az inkriminált cikkeik fölolvastása következett eredeti szövegben és hiteles magyar fordításban, ami másfél óráig tartott. Az első cikk a szakolcai *Katolitske Novine* 1905. november 24-iki számában jelent meg. A cikk címe: *Gyűrtűb föl ujjasainkat* vagyis magyarul: csülökre tót! A cikk ökteienül szidja a magyarosító sovinszták sértőgező vadságát, amely a tisztesség határát átlépve, már a tótság hőhéraivá válik. Emlékezteti a tótokat a három kassai vértanura: *Pongráczra*, *Kristóra* és *Hradeczkyre*, akik katolikus hitük miatt elvérezték a kálvinista magyarok pallosa alatt. Most, ugymond, nem a hit, de az anyanyelv szolgáltat okot a sovinsztáknak az üldözésre. De nem halt meg a tót leányzó, csak alszik. A magyar sovinszták vad lármájától föl fog ocsudni, hiába készítették a tót népnek a ravatalt. A tótok ki nem vesznek, meg nem magyarosodnak, hanem élni fognak, *ti sovinszták pedig megdögöltek* és miként éjjel a poloskák, a patkányok, tolvajok és rablók úgy fognak a magyar sovinszták szétlramodni, ha fölgyujtjuk a világosság fáklyáját. A fölvilágosodást pedig a tót új ságok és leginkább a *Katolitske Novine* van hivatva terjesztetni.

A cikk végén előre mentegődzik a hazáruulás vádja ellen. Hiszen csak a nemzeti-

ségi törvény végrehajtását követeli, ez pedig nem panszlavizmus, nem hazsárulás, nem lázítás.

Az akarunk lenni és maradni, aminek is ten teremtett: tót és emiatt üldöznek minket a magyarok.

Az inkriminált cikk fölolvastása után a védő kifogásolta a magyar szöveg egyik pontját és emiatt semmisségi panaszt is jelentett be. A törvényszék tanácskozá-ra vonult vissza és ki-mondta határozatát, melyivel a semmisségi panaszt visszaveti. Erre következett a másik inkriminált cikk fölolvastása. E cikk ugyanezen lap március 9-iki számában jelent meg. Az inkriminált passzus benne az, hogy a magyarok Heródes módjára szeretnék kiirtani a tótokat.

Uzucán fölolvasták a vádiratot, amelyben az ügyészség a magyarság elleni izgatás miatt kéri Juriga megbüntetését. Most a vádlott kihallgatása következett. Juriga kijelentette, hogy ő az inkriminált cikkek szerzője, de nem érzi magát bűnösnek.

Délben megszakították a tárgyalást. Juriga távozasakor a törvényszéki palota előtt összegyűlt parasztok zojosan tüntettek a vádlott mellett, úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt a tömeget szétszórni.

Délután folytatták a tárgyalást, amely még késő éjjel is folyt.

Éjjél után jelentik telefonon Pozsonyból, hogy az esküdtek mindkét cikkre nézve bűnösnek mondták ki Juriga Nándort nemzet elleni lázítás vétségében s a bíróság ezért két évi fogházra és 1200 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat.

Az ítéletet éjjeli 12 órakor hirdették ki. Este fél tíz órakor az összegyűlekezett tót parasztok kövekkel támadták meg a rendőröket, akik kardlappal verték szét a tömeget.

Az ő utolsó kérése . . .

*

— György, ön átlépte az illendőség határait. A fiatal leány vérvörös volt a méltatlankodástól.

— Oh, Laura, — dadogott a fiatalember — igazán nem akartam olyan nagyon megcsókolni, azt hittem, hogy maga sem bánja . . .

— Nem bánom! Hát mit gondo ön, hogy bár országban élünk, vagy hogy újra eljött az ököljog kora? — kérdezte a leány fagyos gunnyal. — Hány fiatalembert ismerek évek óta, aki a kis ujjamat sem merte megfogni s ön, aki alig hat hete lépett szemem elé, ilyen szabadalmakat vesz ki magának!

A csodálkozás némává tette Györgyöt. Lehajtott fejjel hagyta magára zudulni a szóaradatot. Egyetlen mozdulattal sem tiltakozott a szemrehányások ellen. Ha az Isten elvette az eszét ennyi szépség látára, hát most bűnhődnie kell érte!

— Es most válnunk kell egymástól, György — mondta a leány tragikusan, mikor látta, hogy a férfi semmit sem hozhat fel mentségéül. — Ismeretsegünk rövid volt, de utolsó jelenete csattanósan végződik. Néha kellemes órákat töltöttem önnel, bevallom. Már-már becsülni kezdtem magasan szárnyaló szellemét, erős egyéniségét, mely ment minden külső befolyástól. S ami legjobban imponált nekem, az magaviselete volt, amely annyira különbözött attól az önhitt hányaveti modortól, mely a mai léha ifjúságot jellemzi. De a mai viselkedése után, György, ön leszállott arról a talapzatról, a hová képzeletem helyezte s ezentul már csak mint idegének állhatunk szemközt egymással.

— Ugy lesz, a hogy kívánja, Laura — válaszolt az ifju. Most már visszanyerte hidegvérét s merészen nézett a leány arcába. — Nem fogom ön

kegyetlenséggei vádrolni, sem igazságtalansággal, bármennyire érzem is, hogy mindkettőhöz jogom lenne. Meghajlom akarata előtt: mit is tehetnék egyebet? De mielőtt örökre bucsut mondanék s a világban próbálnék irni arra a mély, sajgó sebre, melyet szívemen ütött, keresni, mielőtt örökre elhagynám ezt a szobát, ahol annyi boldog napsugaras órát töltötünk együtt, mielőtt örökre bezarulna előttem az éden, melynek emléke keő aggkoromig melegíteni fog, mielőtt, mordom, utójára nyugodnék kis keze bizaómteljesen az én tenyeremben, még egy kérésem van önhöz, Laura.

— Egy kérése? — kérdezte a leány felvetve szeméit.

— Igen, Laura, az utolsó

— Mire kérhetne még engemet ezek után?

— Arra, hogy keljen fel az ő emből, édes . . .

Jskolában.

Tanár: *Fiúk, ne dohányozzatok, mert a nikotin hatása rettenetes tud lenni. Példa rá . . .*

Egy diák: . . . Visontay Kálmán!

Utazás a fogházba.

Schmeer Náthán kalandja.

— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Vannak emberek, akik még az evésre is sajnálják a pénzt. A lapoktan gyakran híhetetlen hírek jelennek meg szuzori emberekről, akik a legnagyobb szegénységben éltek át életüket és ha áruk után kiderült, hogy ropogós ezreseket, néha szazezreket hagytak hátra a nevető örökösöknek. Elvégre az, hogy miképen él az ember, teljesen a természet és a privát izlés dolga. Furcsaságok ezerszámra akadnak a földön. És ha vannak Humbertek és Hosztalekek, akik egy krajcár vagyon nélkül milliókat vagy ezreket költenek el, becsapván és félrevezetvén az egész jóhiszemű emberiséget, az olyan lényeknek, akik vagyon fölött rendezkedve, koldus életet élnek, talán még inkább van létjogosultságuk, — mert nem csapnak be senkit, csupán — saját magukat.

Mindez egy Aradon történt esetről jut eszünkbe. Schmeer Náthán aradi tolikereskedőről van szó, akinek viselt dolgairól több ízben emlékeztünk már meg. Legutóbb április havában gyűlt meg a baja Schwimmer Albert szabadságtéri crással. Cívódás közben becsület sértő kifejezésekkel illette Schwimmert s a járásbírósság ezért nyolcvan korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet nemrégiben emelkedett jogerőre. Schmeer, aki vagyonos ember, ekkor ki- eszközölte, hogy a büntetés-pénzt husz koronás részletekben fizethesse meg. Az első buszkoronát le is szurta. Ma volt esedékes a második részlet. Schmeer azonban roppantul sajoáította a pénzt. Napokon át töprengett, hogy miképen bujjon ki a fizetség elől? Ma végre mentő ötlete támadt. Egy utazótaszkába ruhákat csomagolt be és tudtára adta családjának, hogy három napra elutazik. Ezzel eltávozott hazulról. Utját azonban nem a vasutállomásnak vette, hanem — mit gondol a nyájas olvasó, hova utazott Schmeer ur?

Szinte lopózdva, az ügyészség hátsó kapuján át, a kir. járásbíróssághoz sietett, egyenesen az elé a bíró elé, aki elítélte és aki megengedte, hogy a büntetés-pénzt részletekben fizethesse le. A jegyzői irodában barátságosan üdvözölték.

— Jó napot Schmeer! Hova evvel a táskával? Ugy látszik, ebben hozza a büntetés-pénzt — nevetett a kezelő.

De Schmeer Náthán nem nevetett, hanem a legkomolyabb arccal jelentette ki, hogy ő bi-

zony nem fizeti le a hátralekos hatvan koronát, hanem inkább leüli a büntetést. Schmeerrel a bíró is tudta, hogy jómódu ember, aki meg-erőltetés nélkül lefizethetne ily csekély összeget, nevetve kapacitálta tehát, hogy ne üljön, hanem fizessen.

— Nézze, Schmeer ur — mondta a bíró — az a pénz, amit lefizet, a rabok pénztárát illeti, míg ha leüli a büntetést, úgy ön kerül pénzébe a kincstárnak.

De Schmeer Náthán nem fogott a jó szó. Megmaradt kívánsága mellett.

— Csukjanak be — mondta. — Mért fizessek én rá, mért ne fizessen rá a kincstár?

Végre a bíró is belátta, hogy mégis csak Schmeernek van igaza és intézkedett, hogy kívánsága teljesüljön. Csakhamar megjelent egy fogházör, aki elkiszorította Schmeert a folyosók labirintusában a fogház felé. De utközben egy kis baleset érte a derék férfit, aki arra számított, hogy a fogházba való utazása feltűnés nélkül fog megtörténni. A folyosón ugyanis előbb toppant egy pár ismerőse. Majd a következő estek, amikor meglátták Schmeer mellett a fogházört.

— Isten a menyek felett! — kiáltották. — Mit keres maga a fogházban? Ilyen tisztességes, becsületes ember! . . .

Schmeert szerencsére nem hagyta el a hidegvére.

— Rögton kijövök, csak bekisérem ezt a fogházört, — sugta és befordult a fogházba.

Ismerősei hosszabb ideig vártak, hogy visszatérjen, de hiába. Schmeer Náthánnak annyira megletszett a fogház niglenikus berendezése, hogy szívesen töltene el ott háromnál több napot is . . .

Aehrenthal expozéja.

A darabantok költségei.

— Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 16

A parlamenti szünet alatt a politikusokat főleg a delegáció dolgai érdeklik és nagy kíváncsisággal várják Aehrenthal báró első expozéját, melynek ügyében most folynak a tanácskozások Bécsben.

A politikának egy másik érdekes eseményéül ígérkezik az, hogy Perczel Dezső volt házelnöktől újra számon fogják kérni a képviselőházi darabant szolgálak költségeit.

Távirataink a következőket jelentik:

Előkészületek a delegációra.

Régebbi elhatározás szerint a delegációkat Aehrenthal báró külügyminiszternek Berlinből való visszatérése után hívja össze a király Budapestre. A külügyminiszter ma reggel Szógyény-Marich nagykövettel már visszaérkezett Bécsbe és hozzáfogott a delegációk ügyeinek tanulmányozásához.

Mivel pedig Wekerle miniszterelnök hétfőn újra Bécsbe utazik és fölkeresi a külügyminisztert, valószínű, hogy már hétfőn — alkalmasint Beck báró osztrák miniszterelnök meghallgatásával — megállapítják a külügyminiszter expozéját. A jövő hét elején történik azután a delegációk összehívása, most már bizonyos, hogy november 24-ére. Ezen a napon osztják ki a közös költségvetést a delegációk tagjainak és másnap a költségvetési bizottság ülést tart, amelyen Aehrenthal ismerteti a fogja a külpolitikai helyzetet.

Ezután a delegáció a költségvetés tanulmányozása végett egy hétre elhalasztja tanácskozásait.

Perczelt számoltatják.

Tudvalevő, hogy az ország számos törvényhatósága felírt a képviselőházhoz a Fejérváry-kormány vád alá helyezése végett. A kérvényeket a képviselőház az igazságügyi bizottságnak adta ki. A tejedelmes előadói javaslat tárgyalása céljából *Holló Lajos*, a bizottság elnöke e hó 20 ikára, keddre összehívta a bizottságot, amely a kérdésben határozni fog és javaslatát a Ház legközelebbi ülésének egyikén beterjeszti.

Ugyancsak ezen a bizottsági ülésen kerül tárgyalásra a múlt ülészak számvizsgáló bizottságának az a javaslata, amely *Perczel Dezső* volt házelnök és *Csávossy Béla* volt házelnök ellen kimondotta az anyagi felelősséget.

Ismeretes, hogy *Csávossy* a házszabályok erőszakos revíziójának keresztülviteleire felfogadottak illetményére fordított 3590 koronát nem számolta el, hanem csak egyszerű nyugtába foglalta az elszámolást. *Perczel Dezső* pedig a Ház hozzájárulása nélkül 31826 korona 60 fillért házszabályellenesen utalványozott ki, tulnyomó részben a darabant szolgáló fölfogadásának céljaira. A számvizsgáló bizottság *Perczel* ellen az anyagi felelősséget kimondta, *Csávossy* pedig okmányolt számadatok beterjesztésére kötelezte és ezt a javaslatot már határozatra emelte a Ház.

Időközben a Fejérváry-kormány működése meghusított a házhatározat végrehajtását és ennek következtében az igazságügyi bizottság most újból felveszi ezt az ügyet és javaslatot terjeszt be a házhatározat foganatosítása iránt.

Válás után.

Feleséggyilkos pályaoár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

A kolozsvári esküdtszék tegnap ítélezett *Ujvári Ferenc* magyarországi vasúti pályaoár ügyében. *Ujvári* meggyilkolta a feleségét, kitől elvált, de a bíróság ítélete alapján neki husz korona tartásdíjat kellett havonta fizetnie.

Ez év május 18-án Kolozsvár határában véletlenül összeroncsolt női holttestet találtak. A nyomozás megállapította, hogy *Ujvári Ferenc* magyarországi pályaoár felesége a halott. A gyilkosság gyanúja mindjárt *Ujvári*ra irányult, akit tegnap ellenére letartóztattak.

A fogságban is megmaradt *Ujvári* a melletti, hogy elvált feleségét nem ő gyilkolta meg. Mára volt kitűzve ellene a fővárosi bíróság vizsgáló bizottság vezető ügyész a napokban bibliát adott a vádlott kezébe, *Ujvári* szorgalmasan olvasta, melléjében a szentkönyvet és közvetlenül a fővárosi bíróság előtt azt jelentette, hogy vallomást akar tenni. Az ügyész elé vezették, akinek megörve mondta:

— Tisztelt uram, olvastam a bibliát... Nem tagdom tovább... Én vagyok a gyilkos.

— És miért ölte meg az asszonyt?

— A tartásdíj miatt. Ngyon hiányzott nekem az a husz korona szegény ember vagyok...

Az esküdtek erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésben bűnösnek mondták *Ujvári Ferenc*-et. Az ügyész házi börtönöt kért a vad ottra. Az esküdtszék *Ujvári*re ítélte a feleséggyilkos embert.

A szerb trónörökös örült?

Orgiák a konakban.

Balett-hölgyek és a korona.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 16

Szenzációs hírt hoz *Belgrádból* a táviró. Nagy botrány történt a napokban a konakban, amely pár évvel ezelőtt a világ érdeklődésének központja volt. Noha a legújabb esemény szenzáció dolgában nem mérkőzhetik *Sándor királynak* és *Draga Masinának* borzalmas tragédiájával, mégis elég botrányos ahhoz, hogy, ha csak huszonnégy órára is, felkeltse az európai közvélemény és a szerbek érdeklődését. A botrány szálai a fiatal trónörököshöz fűződnek, kinek viselt dolgairól az alábbi tudósítás mond el furcsa részleteket:

Ismeretes, hogy *György* herceg, — aki a szerb trón várományosa — már néhányszor alkalmat adott a hírlapoknak arra, hogy viselt dolgait szellőztessék. Pár nap előtt is nagy botrányt rendezett a belgrádi királyi palotában. A palotaőrök éjnek idején észrevették, hogy a trónterem ki van világítva. Gyanusnak találták a dolgot és jelentést tettek a szárnyegedeknek. Az adjutánsok erre felmentek a trónterembe, ahol förtelmes látvány tárult szemük elé. A trónteremben egy részeg banda tanyázott: katonatisztek, orfeum-énekesnők, balett-táncosnők, ledér leányok és mindenféle szedett-vedett népség vegyes. A társaság központját *György* trónörökös képezte.

Amikor a tisztok a terembe léptek, a trónörökös éppen egy hölgyet ültetett a trónszékre, ő pedig felállt az emelvényre, jobb kezében magasra tartotta a királyi koronát és dijjal tűzött ki annak a hölgynek, aki a lábával kitudja ütni kezéből a koronát. A megdöbbent adjutánsok kérték a trónörököst, hogy hagyja abba a tivornyát, de a kérés nem használt, amikor pedig erőiesen léptek fel, a trónörökös felszólította a társaságot, hogy lökjék ki őket.

A szárnyegedek erre távoztak, feltöltötték az alvó királyt és jelentést tettek neki a botrányról. *Péter* király nyomban felöltözködött és megjelent a mulatók között, hogy távozásra bírja őket.

A trónörökös eleinte apjának nem akart engedelmessé válni, mire a király erőiesen lépett fel és megfenyegette fiát, hogy oszlassa el a társaságot, mert különben katonákkal vereti szét őket. Ez hatott. A trónörökös abban hagyta a botrányos viselkedést és távozásra szólította fel „barátnőit” és „barátsit”.

Ebből a legújabb botrányból és *György* trónörökös más esetéből kifolyólag a szerb udvari körökben nyilvánvalóvá lett, hogy a trónörökös nem normális eszű. A melléje rendelt hivatalnokokat majdnem naponta elverte és szerb kutyáknak nevezte őket, királyi átyját is szóval inzultálta, óriási adósságokat csinált és felelett életet élt.

A király már orvosok által is megvizsgáltatta fiát, akin az örültség jeleit állapították meg és — hír szerint — legközelebb egy külföldi sanatoriumba szállítják. Ezt a hírt azonban még nem erősítették meg és sem a bécsi szerb követségnél sem a budapesti konzulátusnál nem tudnak róls.

György trónörökös viselkedése sok keserűséget okoz *Péter* királynak. Se szép szó, se büntetés nem fogott az alig husz éves, de rendkívül temperamentumos hercegen. Egyik botrány a másik után pattant ki, de apja hiába

kérlete, újból és újra belemerült féktelen tivornyába.

Belgrádban az a hír kering, hogy *György* herceget kizárják az uralkodási jogból és helyébe a két évvel fiatalabb *Sándor* herceget teszik a trón várományosává. *Sándor* herceget igen eszesnek és komoly viselkedésűnek mondják.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: *Rigoletto*, opera. (Bérlet C.)
Vasárnap: Délután: *Aranylakódalom*, színmű.
Este: A milliárdos kisasszony, operett. (Bérlet-szünet B.)

* *Rigoletto*. Ha külön-külön analizálnánk a *Rigoletto* mai előadását, úgy kritikánk nem ütne ki az előadás javára, egészében azonban meg lehetünk elégedve. *Verdi* *Rigoletto*ja nem közönséges feladatot ró a szereplőkre, a nagy mester a legkisebb szerepet is annyi csodás zenel bravurral, elragadó melódiával látta el, hogy mindegyik szerephez igazi énekes, nem pedig kísérletező kell. Ehhez, a mi társulatunk személynete szegényes. Föltétlen elismerést egyedül *Ladislav József* *Rigoletto*ja érdemel. Nemes szenvedélyvel, kitűnő zenelérzéssel énekelt, hangja tömören, tisztán csengett, mindvégig győzte hanggal nagy énekpartiját, sehol sem észleltünk nála indispozíciót, szóval mai alakításában csakis dicsőretremétiót jegyezhetünk fel *Ladislav*ról. *Ferrari* ma nem volt az a kifogástalan énekművész, akinek egyébként ismerjük. Igaz, hogy *Mantua* hercegének ének-számai olyan magasra vannak írva, hogy a szereplőre nagy feladatot rónak, viszont *Ferrari*nál meg vagyunk szokva, hogy az ilyen nehézségeket is könnyen győzi le. Ma ez nem sikerült neki. Legnagyobb hatást a negyedik felvonás-beli „Az asszony ingatag” kezdetű dallal érte el. *Schubert* *Jenny* sem aratott ma jelentősebb sikert. Szakkatói bizonytalanok voltak, hangja fáradtnak tetszett, csak a harmadik felvonásban élveztük művészetét. Szóval a mai este egyedül *Ladislav*nak hozott sikert és szívesen regisztráljuk, hogy sikere értékes volt. *H. G.*

* *Yvonne de Treville* aradon. Nagy színházi eseménye lesz Aradnak *Yvonne de Treville*-nek, a világhírű operaénekesnőnek három estén át leendő vendégszereplése. A kiváló művész a *Rigoletto*-ban és a *Szevillai borbélyban* lép fel, harmadik fellépése pedig hangverseny keretében történik. *Yvonne de Treville* valószínűleg november 28-án, 26-án és 28-án lép fel Aradon.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután az *Aranylakódalom* kerül színre, mérsékelt helyárrakkal. A történelmi látványosságban a főbb szerepeket *K. Kápolnay Julliska*, *Keszler*, *Hunyadi* és *Beregi* játszzák. Este B) bérletszünetben *Strauss* operettjét, a *Milliárdos kisasszonyt* ismétlik meg. A darabban, mely eddig négyszer került színre s mindannyiszor telt ház előtt, ugyanazok kezében vannak a főszerepek, mint az eddigi előadásokon.

* Jászol. A színház legközelebbi újdonsága *Henry Bernsteinnak*, a *Baccarat* kiváló szerzőjének új színműve, a *Jászol* lesz, mely a Nemzeti Színházban zajos sikert aratott. A darab előreláthatólag az aradi publikumnak is tetszeni fog s az igazgatóság mindent elkövet, hogy *Bernstein* új színműve elsőrangú előadásban kerüljön színre. A főszerepeket *Kápolnay Julliska*, *Keszler*, *Harmath Józsa*, *Kőrössi Juci*, *Bankóné Delli*, *Várnai*, *Bácsné*, *Zalay Margit*, *Szathmáry* és *Kulcsár* játszzák.

* A magyar gyermek operett társulat. *Budapestről* jelentik: A magyar gyermek operett-társulat próbái javában folynak az eddig is nagy sikereket ért *Bob herceg*-ből, melynek szereposztása a következő: *Bob herceg* — *Tarnay Margit* 12 éves.

Királynő — Jancsó Lenke 14 éves. Annie — Herceg Matild 12 éves Remponius — Radó Sándor 14 éves. Borbély — Vasvári Sándor 10 éves. Lancaster — Sugár Gyula 14 éves. A többi szerepek is jó kezében vannak. A bemutató e hó végén lesz egy fővárosi színházban.

* Godowsky Lipót, a felülmúlhatatlan nagy zongoraművész folyó hó 18-án tartandó hangversenyén az ideiglenes berlini és bécsi műsorát fogja Aradon is előadni, melynek kiváló számaiból a híres, gyönyörű „Vándor” ábránd Schuberttől, a nagy h-moll „Sonata” Chopintól és végül egy Strauss féle darab a hangversenyzótól mesés nehézségekkel ellátott átirásában emelendők ki; ez utóbbival Berlinben óriási szenzációt keltett.

* Szerda Hetedik számában az eddigiekénél is pompázóbb színekben jelenik meg ez a Szerda, amelyet tisztult, nyugateurópai ízlés és lelkiismeretes művészi kritika irányítanak. Kiállítás mintaszerűnek mondható; lapdizel néha szenzációs és először karolják föl ezt az intim művészetet magyar folyóirat hasábjain. Ebben a számában is kizárólag magyar írók szólnak meg teljes értékű, kiválóan érdekes cikkek keretében. *Farkas Géza* Parthenogenezis című kis értekezése színes megkapó látóhatárt rajzol a modern ölettan kémia és fejlődés tan egyik nagyjelentőségű problémája kapcsán, amelyvel érdekesen módosul Schopenhauer lángelméjű elmélete a szerelemről. Elsőrangú stilművészettel válik ki *Biró Lajos* Tavasz komédia című rajza; bizarr, humoros szellemességének ötletjatekaival *Heltai Jenő* nek pogány etikája, modern meséje. *Ády Endre* Sirni, sirni, sirni felirású verse mélykedélyű és költői finomságokban bővelkedő költemény. Igen érdekesek *Gárdonyi Géza* nek Ceruzajegyzetei is egy színelvű háttérrel, amelyek között sok remekbe menő megfigyelés, elmés észrevétel és a magyar színjátszás ellen irányuló sok keserű satírájú észrevétel kell föl a figyelmet. Érdekes művészeti szakaszemlék egészítik ki ezt az igazán modern lapot, amely — ha nem magyar volna — postai tilalom ellenére is busás eredménynyel osepesztetnék b. Így az irodalmi nyelvek ritka csemegéje csupán.

Allatorvosból cigányprimás.

Barna Laci hegedűje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Zöldi Marci, a huszárbadnagyból lett cigányprimást lefőzték. Akadt egy fiatal diplomás ember: egy allatorvos, aki odahagyta a foglalkozását, letette a bonckést és helyette hegedűt ragadott a kezébe, hogy szép magyar nótákkal keresse meg a kenyerét.

Barna Lacinak hívják a legújabb cigányprimást, aki eddig a budapesti allatorvosi akadémia hallgatója volt és most kapta volna meg a diplomáját. Azonban megtörte az ambícióját az, hogy csak protekcióval kaphatott volna állást és ezért elhatározta, hogy még idejekorán más pályán keres boldogulást.

Kitűnően kezeli a vonót, különösen a busongó magyar nóták melódiáit csálja ki szíveshözölőn a húrokból és ezért barátai azt tanácsolták neki, hogy csapjon fel cigányprimásnak. Barna Laci, aki már régebben foglalkozott ezzel az ideával, megfogadta barátai tanácsát és e napokban szerződést kötött a keresési utl *Adria*-kávéház tulajdonosával, hogy nála hangversenyezzen esténként.

A legújabb budapesti cigányprimás, a ki dalis, szép alak, hatalmas fekete bajuszsal, sűrű fekete hajjal, most szervezi a bandáját, amelyvel már a legközelebbi napokban megkezdheti a szereplését.

Tempora mutantur.

Más évben ilyenkor

A villamos árát

Az mozgatta meg, hogy megevett

Egy farkas egy tótot.

Most levelezőnk

Egész másról ír.

Egy éhes tót megevett egy farkast.

Ez a legújabb hír...

Monarchiánk és Bulgária.

A bolgár kormány nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 16

Szofia-ból érkezett távirat jelenti, hogy a Szobranjében a felirati vita alkalmából *Pe kov* miniszterelnök és *Sztancsióf*, a külügyminiszter elmondották expozéjukat. A miniszterelnök hangsúlyozta beszédében, hogy Bulgária külügyi politikája a jövőben is ugyanaz marad, amint volt eddig.

A görögellenes mozgalomról azt mondja a miniszterelnök, hogy a kormány a legszigorubb intézkedéseket teszi újabb kihágások elkerülésére. Az alkotmány rendelkezése szerint kezdetől fogva nem lehetett szigorubb eljárni azok ellen, akik kihágásokat követtek el. Dacára a görögellenes mozgalomnak, Görögországgal jó viszonyban élünk. Ugyanilyen a viszony a többi külföldi államokkal. *Petrov* volt külügyminiszter és *Cseglov* orosz diplomáciai ügyvivő között konfliktus keletkezett ugyan, ez azonban magánjellegű volt és mitsem változtat azon a szívélyes viszonyon, amelyben Oroszországgal élünk.

Ausztria Magyarországgal is baráti viszonyban állunk. Abban a körülményben, hogy a monarchia még nem kötött Bulgáriával szerződést, nem szabad e baráti viszony csófolatát látni. A kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások csak azért nem indultak még meg, mert a monarchia két állama között tekintetben még nem jött létre meg egyezés. A monarchia Bulgária iránt rokonszenvének már ezáltal is kifejezést adott, hogy mostani kereskedelmi viszonyunk alapja a legtöbb kedvezmény.

A külügyminiszter a jövő politikájának programját fejtegette. Kijelentette, hogy Bulgária az összes nagyhatalmakkal igen jó viszonyban van. A kormány arra fog törekedni, hogy ezen viszonyok még barátságosabbakká váljanak. Bulgária gazdasági és politikai érdekei megkívánják, hogy *Ausztria Magyarország és Bulgária között baráti viszony álljon fenn.*

A bolgár hadsereg erősítése csak a fegyveres béke követelményének felel meg. Az európai béke főleg az egyes államok nagy hadi készültségének köszönhető.

MULATSÁGOK.

(=) Kereskedők házi estélya Szombaton, november hó 17-én rendezt az évben első háziestélyét az *Aradi Kereskedők Köre* a Langtestvérek (volt Kass) vendéglőjének külön termében. Az estély szerény keretek között, a tagok, azok családtagjainak és a bevezett vendégek mulattatására fog szolgálni, de az érdeklődés így is oly nagy fokban nyilatkozik meg, hogy az est nagy sikere biztosítva van. Az estély *lánccal* lesz egybekötve, amelyet rövid mulattató műsor előz meg. Pontban kilenc órakor kezdődik az estély, amelynek sikere érdekében a vigalmi bizottság minden előkészületet megtett. Az estély műsora a következő:

Magyar rapszódia, Gaál Ferentől, zongorán előadja *Frank Iuska*. A pesti dandy, énekli

Kovácsik Kálmán, zongorán kíséri *Berta János*, Magyar népdalok, cimbalmon előadja *Pálffy Szilárdka*. Kuplák, előadja *Kocsi Ferenc*. Monológ, előadja *Piszák Tivadár*.

(=) A lippai Izs. nőegylet előadásai. A lippai Izs. nőegylet, amely a jótékonyág gyakorlásában mindig az elsők között volt, most egy nagyon szerencsés gondolatra jutott: *irodalmi délutánokat* fog minden második vasárnap rendezni. Lesz ott szavaltat, zene, ének, feloivasás, monológ, kettős jelenet, kisebb színdarab, szíval az irodalom minden válfaját kultiválni fogják. A belépő-díj személyenként csak egy korona, tehát mindenkinek lehetővé tették ezen éveze es előadások látogatását, mert a nőegylet vezetősége e-ótt nemcsak a jótékonyág gyakorlása lebegett, hanem az irodalom parólasa is, ami igen dicséretreméltó. Az előadások a József főherceg-szálloda nagytermében tartatnak és 5 órakor veszik kezdetüket. Külön meghívók nem bocsátatnak ki, mindenkinek szívesen látott vendég. A családjegy 2 koronába kerül. Az első Ily előadás folyó hó 25-én lesz.

A Castellane-pár válópöre.

Eluszott hatvan millió.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16

A *Castellane* grófi pár válópereben, melynek tárgyalása elő a francia és amerikai közvélemény feszült érdeklődéssel nézett, tegnap — mint jelentették — ítéletet hozott a párisi bíróság. Kimondotta ugyanis, hogy a grófi párt a férj hibájából elválásitják s a gyermekek felügyeletét az anyára bízzák. Az érdekes perről s az ítéletről a következő részleteket jelentik Párisból:

Beni de Castellane gróf 1895. márciusban kötött házasságot *missz Anna Gould*-al, — hatvan millió öröksévele. A házasság után *Castellane* gróf még fokozottabb mértékben fizte költségeit fényűzéssel. A Bois de Boulogneban gyönyörű márványpalotát építtetett a kis Trianon mintájára. A palotában mesés értékű műkincseket halmozott fel. A pénz — melyet hozományul kapott — szinte az ujjai között olvadt szét s már házasságuk első évében több milliónak nyakára hágott. Négy év múlva 82 millióra szaporodtak kiadásai, úgy hogy a Gould-család kénytelen volt költsélni s évráradékat biztosítottak *Castellane* grófnak.

A grófnő nővérel egy ízben másfél millió dollárt fizettek ki helyette sürgősen. Hogy milyen mérvben költsékezett a gróf, eléggé bizonyítják a következő tételek: a márványpalotára 12 milliót s a műkincsekre 7-8 milliót költött, építtetett még egy kastélyt másfél millióért. A „Kártya és lövészeny” kiadásokban félmilliót tétel szerepel; *Walhalla* jachtja 800.000 koronába került.

Politikai célokra — exponált royalista volt — egy milliót költött. Toálettekre 400.000 koronát költött, istállója 600.000 koronába került. Egy jamaezürnepélyt adott egy ízben, mely egymaga egy millió koronát nyelt el. „Legény lakomái” költségei, melyeket ezután is megtartott, 400.000 koronára rugtnak. Hogy a portugál királyt ünnepeyesen fogadhassa, 800.000 koronát adott ki. A börzén 2.400.000 koronát vesztett s privát adósságok 8-9 millióra szaporodtak.

A grófnő szemét huynyt egy ideig férje adósságai miatt s csak akkor nehezelt meg rá, mikor hűtlenségére is rá jött. Ekkor nyomban megindította ellene a válópört. A fiatal grófnő félelmi évráradékat kap szüleitől — fél millió koronában. A három gyermek már régebbi idő óta a férjétől külön élő grófnénál lakott.

A párisi polgári bíróság már hetek óta folytatta a szenzációs házassági pár tárgyalását

Castellane gróf a pört az egész vonalon elvesztette. A bíróság a három gyermeket anyjának adta, azzal a kikötéssel, hogy a gyermekek apjuk beleegyezése, vagy bírósági engedély nélkül nem hagyhatják el Franciaországot. A bíróság elutasította a gróft azzal a kéréssel, hogy felesége évi járulékot fizessen neki s az összes perkiöltségekben elmarasztalta. A bíróság a következő megokdatolást hozta fel ítéletében:

— Tekintettel arra, hogy Castellane grófné leveleit és egyéb dokumentumokat mutatott fel, melyekből kitűnik, hogy férje a házasság ideje alatt, különösen 1898-ban, 1903-ban és 1905-ben különböző, kevéssé szigorú erkölcsű nőkkel viszonyt folytatott, beigazolván látja Castellane grófné panaszának jogosultságát.

Kossuth Ferenc ünneplése.

„A 48-as párt nem mamelukhad.“

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 16.

Hatvanötödik születésnapja alkalmából zajos ovációkban részesítette ma Kossuth Ferencet az országos függetlenségi párt. Testületileg üdvözölték és lakomán ünnepelték a miniszter-pártvezért, aki híveinek üdvözlétére rendkívül érdekes, politikai vonatkozású beszéddel válaszolt.

Az ünneplésről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A függetlenségi párt tagjai ma délután nagy számban gyűltek össze a pártkörben, hogy Kossuth Ferencet hatvanötödik születésnapja alkalmából üdvözöljék. Az üdvözlésnél jelen voltak Apponyi Albert gróf és Polónyi Géza miniszterek is Kossuthot, amikor a terembe lépett, nagy éljenzéssel fogadták, majd az éljenzés csillapultával Thaly Kálmán üdvözölte a párt nevében, méltatva nagy jelentőségű politikai működését. Thaly Kálmán rámutatott arra, hogy nem szívesen látta Kossuth belépését a kabinetbe és beszéde végén arra kérte a minisztert, hogy egy kissé keményítse meg mint pártelnök atyai szívét és a pártelnöki szabolát húzza meg. Erre szükség van a párt fiatalabb tagjai között, akik között — mint a sajtó egy része mondja — *turbulens elemek* vannak.

Kossuth Ferenc válaszában megköszönte az üdvözlést és mindenekelőtt rámutatott arra, hogy az ő tárcaválalása sine qua non-ja volt a megoldásnak és ő egész erejét arra szenteli, hogy Magyarország anyszgilag fölvirágozzék. Ezzel megteszi a haza iránti kötelességét és előkészíti azt az utat, amelyen biztos lépésekkel fog haladni az ország ideáljainak megvalósítása felé. Az országok sorsában lehet elérni politikai nagy fordulatokat hirtelen is, de ez a véletlenül függ. A véletlenre azonban nem szeretné bízni a haza sorsát. Erős munkával rendes körülmények között is előre lehet vinni az országot. A haza sorsa össze van forrva a magyar király és a királyi ház sorsával és csak akkor lesz igazán dicső Magyarország élete, ha független lesz és a függetlenségi párt ideáljai meg lesznek valósítva.

Amióta hazajött, többször hallotta, hogy az ő *hosszú gyöngye*, keményebben kellene szétütni. Rámutat arra, hogy milyen viszonyok között volt a függetlenségi párt akkor, amikor eljött Magyarországra és milyenek most. Ha körültekint a nagy táborban, hall ő is bizonyos zajongást, bizonyos nyugtalanítást. Ez természetes, mert a függetlenségi párt sohasem volt és sohasem lesz mameluk és természetesnek találja, hogy imitt-amott nyugtalanodnak. Azt hiszi, hogy mindenki van elég hazafiság arra, hogy ami-

kor ő, a párt öreg vezére, akcióra szólít és rámutat arra az utra, amelyen összefogva haladni kell, meg fogják fogadni tanácsát. Es amint a multban akkor, amikor erősen akcióba kellett lépni, megszűntek a széthúzások nemcsak a párt kebelében, hanem az ellentétes nézetű pártok között is, azt hiszi, hogy a függetlenségi párt kebelében is az adott esetben megszűnik a széthúzás és a párt egységes erővel halad előre.

Nézete szerint berszövő kell tenni a klubéletet, többeknek kell odajárni és *ne mindenki, aki odajár, kártyázni járjon oda*. Mert szép dolog ugyan a kártyázás, mondják, — a szónok nem tudja, mert sohasem kártyázott — azonban azt hiszi, hogy az embernek mégsem az lehet a politikai hivatása, hogy minden este kártyázzék. A klubéletet bensőbbé kell tenni azért is, mert ezzel sokkal szelidebb módon lehet élni a párttagságot, mint azzal, ha a *gyeplőt húzogatná*.

— *Hazánk sorsa*. — fejezte be beszédét Kossuth — *igen nehéz s ha valaki a miniszteri székhelyen ül, még jobban látja, hogy milyen nehéz*. Ennek folytán nekem, mint pártvezérnek — így szólok most hozzátok — föltétlenül szükségem van arra, hogy *erős függetlenségi párt álljon mellettem és mögöttem*. Ezzel nem azt akarom elérni, hogy tovább maradjak a hatalmon, hanem azt, hogy a párt erejével *nekem jusson az az erő, amelyre szüksége van az országnak*.

A képviselők zajosan megéljenzették Kossuthot, aki azután még sokáig elbeszélgetett párthíveivel.

Este Kossuth tiszteletére a párt lakomára gyűlt össze, amelyen több felkészítőben ünnepelték a minisztert.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Borsos Béni-kör vasárnap, folyó hó 18-án, délelőtt fél 11 órakor *rendkívüli idegyűlést* tart. Az elnökség ezúton kéri a tagok megjelenését. Tárny: a Székely-otthonnal való egyesülés és indítványok.

Leleplezés után.

A plagizáló aradi tanár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

A budapesti Műcsarnok téli kiállításán kipattant szédelgést, amelynek szomorú hőse Visontay Kálmán aradi rajztanár és festő, nem csupán Arad művészi köreiből, hanem a közönség széles rétegeiben is nagy megbotránkozással tárgyalták. Társaságokban, korszón és kávéházakban alig folyt egyébről a szó, mint a megtévelyedett aradi tanárnak a büntető-törvénykönyv szakaszait érintő machinációjáról és általában az volt a vélemény, hogy most már pálcát kell törni a „művésza” fölött, aki ilyen meg nem engedett eszközökkel akar a dicsőség lajtorjáján a magasba kapaszkodni.

A botrány valójában nem volt nagy meglepetés, sem az aradi műértők, sem a művészek számára. Jól tudták mindannyian, hogy Visontay sokkal kisebb tehetség, semhogy a maga erejéből művészi alkotást produkáljon. Ha pedig mégis a saját neve alatt mutat be egy megállapodott, művészi egyéniségtől származó képet, ugy csak újabb bizonyítékát szolgáltatja az ő tág lelkiismeretének, amely még a mások műveinek elorzásától sem riad vissza. Természetesen abban is egyetértettek a vélemények, hogy Visontay legujabb stíljúzelelesen elítélendő és hiába kutatott néhány jó barátja: mentségére semmit sem lehetett felhozni.

A szédelgés leleplezéséről szóló tegnapi tu-

dósításunkban elmondtuk, hogy miként sült ki a Visontay turpissága. Rottmann Mozart a Műcsarnokban kiállított „A nikotin hatása” című kép láttára magának vindikálta a szerzőséget és a plagizálás különös neméről rögtön jelentést tett a Műcsarnok vezetőségének. A leleplezésnek ezt a nagyon is könnyen érthető módját azonban Visontaynak néhány barátja — összesen nincsenek öten — sehogysem akarja megérteni és a botrány kipattanásában minden áron egy néhány derék aradi művészek kezébe vészték felfedezni. Jóhiszeműen talán, vagy szánalomból, azt állítják, hogy most is Aradról ladt ki a „hajsza” Visontay ellen. Állításukat azonban nem bizonyítják és akarva-nemakarva Visontaynak abba a hibájába esnek, amely existenciája megsemmisülésének kuforrása lett: az alaptalan vádaskodás dicsstelen terére kalandoznak.

Ma már hallottunk valamit ruttogni egy gyanúsításról, amelyet — akármilyen képie-lennek és bidarnak tartjuk — ideig tartunk épen azért, hogy a gyanúsítók ne sutyomban üzzék kisdud játékokat, hanem a nyilvánosság elé lépjenek és ott emeljék föl a vádoló szavukat. Nincs ugyan főhatalmazásunk hajsza rendezésével meggyanusított művészek nevében beszélni, de bizonyosra vesszük, hogy már a maguk érdekében is nagyon szívesen látják, ha az ő állítólagos konspirációjukat a gécánélküli Visontay ellen nyilvánosan szóvá teszik.

Most, hogy *Budapestben* lebullott a lepel az aradi tanárról, egy kétségtelen bizonyítékokkal támogatott hosszú bünlajstromot lehet összeállítani azokról a *művészi csalafintaságokról*, amelyeket Visontay az évek folyamán át elkövetett. Művészi csalafintaságoknak mondjuk ezeket a dolgokat, mert velük jogsérelem nem esett, csak épen a művészi tiszteletbe és becsületbe ütköznek, sőt elkövetőjüket egyenesen megfosztják a művész megtisztelő elnevezésétől.

A bünlajstromból mutatónak közöljük például Visontaynak azt a rendszeresen követett eljárását, hogy izmos tehetségű aradi kezdő művészekkel képeket festetett, amelyeket azután a saját vignettája alatt forgalomba hozott. A fiatal emberek örültek, hogy egy kis keresethez jutottak és így nem bánták, hogy a *saját alkotásait mint Visontay műveit kerüljenek a nagyközönség elé*. Ezek a fiatal emberek itt Aradon élnek, nevükkel és címükkel is szolgálunk azoknak, akik esetleg kételkednek abban, hogy Visontay állardóan a más tollaival, helyesebben *ecseljével* parádézott!

A másfél év előtti aradi Szalonlát is kevés dicsőséget hozott a nem annyira tehetségtől, mint beteges ambiciótól duzzadó festőtanárnak. Akkor történt, hogy egy aradi tanár Visontaynak „*Gyónás előtt*” című képeről kisütötte, hogy nem ő festette, hanem valamelyik jeles művész, még pedig nem 1908-ban, amint azt Visontay jelzése mutatta, hanem *tizenöt évvel* ezelőtt. A leleplezés akkor nem történt nagy applomball és így eshetett meg, hogy Visontay a *saját* festménye gyanánt odaajándékozta a képet a Nemzeti Szalonnak. A már akkor görbe utakon járó tanár sztán telekürtölte a várost, hogy a Szalon *megvette* a képét, pedig valójában csak ajándékba fogadta.

Más malör is érte a Szalon ominózus kiállításán. Két fiatal aradi festő megállapította a Visontay féle kiállított tollrajzokról, hogy azok *illusztrált lapokból kivágtott és leragasztott rajzok*, amelyeknek Visontayhoz csak épen anynyi közük volt, hogy ő vágta ki és ragasztotta le azokat. No meg a *saját* nevét írta alájuk. A leleplezés eredménye az lett, hogy a tanár

sietve összecsomagolta a tollrajz kollekción és elvitte a táriatról.

Más. Az aradi főgimnázium lobogójára Szent László képét természetesen az intézet festő tanárával, Visontayval festették meg. A tanár elfogadta a megbízást, de többet azután nem is tett, mert Szent László képét régi gyakorlatához híven — más festővel készítette el.

Hamarosan ma csak ennyi turpisságot közlünk a festő-tanár aradi művészkedéséből. Lehet, hogy a botrány lavina növekedésével mi is kénytelenek leszünk visszatérni az összeroppant művészi karrierre és más eseteket is föl fogunk tárni az aradi tisztos művészet fattyuhajtasáról.

HIREK.

— **A szerb konfliktus.** Bécs-ből sürgönyzik: A király a delegációt megnyitó trónbeszédében ki fog terjeszkedni a szerb vámkonfliktusra is. Megbízható értesülések vannak arról, hogy a trónbeszéd biztató lesz a vámkonfliktus gyors és kielégítő megoldására.

Belgrad, nov. 16. Az összes lapok foglalkoznak a szerb konzulátus tiszteletére Budapesten rendezett faklyámenettel. A faklyámenetre vonatkozó hírt Belgrádban nagy megelégedéssel fogadták. A *Politika* azt mondja, hogy Szerbia már *Wekerlenek* a parlamentben tett ama nyilatkozatával is meg volt elégedve, a mely szerint a Szerbiával való baráti viszony alapelve a magyar politikának. A magyar fővárosban tegnap lefolyt tüntetés azt bizonyítja, hogy az egész magyar nemzet politikai szükségletnek tekintti a Szerbiával való baráti viszonyt.

— **A szász király Bécsben.** Bécsből sürgönyzik: *Frigyes Agost* szász király ma reggel 7 óra 50 perckor Tarpisból ideérkezett. A szász királyt a pályaudvaron *Mária Jozefa* főhercegnő, valamint *Rez* szász követ fogadta. A király este 9 óra 10 perckor Drezdába utazott.

— **A vasutások novemberi előléptetése.** Budapest-ről táviratozzák: *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter ma délelőtt több órán át tárgyalta a magyar királyi államasutak személyzetének novemberi előléptetése dolgában. A tárgyaláson részt vettek *Szterényi* és *Ludwigh* Gyula államtitkárok, *Marx* János és *Stettina* József miniszteri tanácsosok és *Hegyesfalvi* Lajos osztálytanácsos. A tárgyalás eredménye az, hogy az összes előléptetéseket — úgy a miniszter körébe eső hivatalnokokra, mint az igazgatóság hatáskörébe tartozókra vonatkozólag — a legközelebbi csütörtökön vagy pénteken, november elsejére visszamenő érvényességgel közzé fogják tenni.

— **A hegyaljai motoros megnyitása.** Az Arad-hegyaljai motoros vasut holnap nyílik meg hivatalosan. Holnap reggel kilenc órakor kezdődik az új vasut műtanrendőri bejárása, melyen a kereskedelemügyi kormány kiküldöttje fog előkölni s jelen lesznek a vállalat összes igazgatói és nagyrésztvényesei. Ha a hatóságok közegek semmiféle kifogást nem emelnek, úgy a vasut rendes üzeme már vasárnap reggel megnyílik a nagyközönség számára is.

— **Vlád Aurél és a hunyadmezei románok.** *Dévai* tudósítónk táviratozza: A Hunyadmezei román nemzetiségi párt *Vlád Aurél* dr. országgyűlési képviselő tulkapásait meguntta. E felfogás az *Ardelean* nevű szászvárosi pénzüntezet közgyűlésén jutott kifejezésre. A tisztujítás-

nál *Vlád* a vezérigazgatóságából kibukatták és helyette megválasztották *Lepe-datu* eddigi titkárt, ki a mérsékeltbb nemzetiségi párthoz tartozik. *Vlád* ezáltal elvesztette lába alól a talajt.

— **Kevés a tengeri hal.** A tengeri halvásár ma is pompásan beütött. A tanács a mai vásárra már két métermázsza tengeri halat rendelt, de ez a mennyiség is kevésnek bizonyult a venni szándékozók nagy tömege mellett. Sok volt az eszkimó és kevés a tengeri lazac... A vásár hét órakor kezdődött a Háltéren és nyolc óra sem volt még, amikor az utolsó kiló is elfogyott. A mai eredmény után valószínű, hogy a tengeri halpiac állandósulni fog és nemcsak pénteken lesz alkalma a közönségnek tengeri halak vásárlására. Ha pedig már belementek a dologba, feltétlenül szükséges, hogy a város annyi halat rendeljen, hogy minden *vevőnek* jusson, mert így joggal zugolódna azok, akik hiába fáradsanak a Háltéren. Sőt — amint már ma megtörtént — meg is gyanúsítják az elárúsítással megbízott városi embert, hogy protekciót gyakorol és csak az uraknak jut az olcsó halból! Az ilyesminek elejét kell venni és a piac drágaságán csak úgy segít ez a halakció, ha jut belőle *mindenkinek*, aki venni szándékozik.

— **Halálozás.** *Paternelly* Béla buttyinai postamester felesége, szü. *Frisz* Terézia ma délután, 22 éves korában váratlanul elhunyt. A bájos fiatal asszonyt férje és négy hétéves kisfiacskája siratja s a haláleset mély részvétet keltett az egész közönségben. Holnap délután 3 órakor temetik.

Gutha György uradalmi intéző Kisszentmiklóson, életének 48. évében meghalt. Özvegye, született *Vincze* Mariska és kiterjedt rokonság gyászolja. Holnap délelőtt 10 órakor temetik.

— **A dróttalan táviró.** Londonból jelenti egy távirat: A *Morningpost* washingtoni jelentése szerint *United Wireless Company* név alatt társaság alakult, amely a dróttalan távirót kereskedelmi célokra akarja berendezni. A társaság valószínűleg az amerikai *DeForest*- és az angol *Marconi*-társasággal összeolvad. A társaság 20 millió dollárnyi alaptőkével rendelkezik.

— **Függetlenségi pártalakulás Ujaradon.** Az ujaradi járas függetlenségi és 48-as pártja november 16-án délután 11 órakor tartja Ujaradon, a Martini-féle sörözőben a megalapozást, melyen a délvideki függetlenségi és 48-as párt képviselői: *Steiner* Ferenc és *Dobrosszán* Péter dr. orsz. képviselők vesznek részt.

— **A dán udvarlopott műkincsei Budapesten.** Még élénk emlékezetben van, hogy két évvel ezelőtt a dán udvarból elloptak egy porcellánkészletet, amelyet háromszáz évvel ezelőtt a pápa ajándékozott a dán udvarnak és melyet ott nagy becsben tartottak, évenként csak egyszer, újév napján használtak. Amikor két évvel ezelőtt újév napján használatba akarták venni, a porcellánkészlet nem volt helyén. Azóta a készlet legnagyobb része megkerült s megállapították azt is, hogy 7 darab *Budapestre* került. A budapesti főkapitányság azóta állandóan nyomoz ebben az ügyben és most megtalálta a Magyarországra került 7 darabot egy muzeumban. A műbecselel bíró porcellánt egy budapesti műkereskedő vette meg, öt darabot eladott a muzeumnak, két darab pedig vidékre került. A rendőrség a vizsgálat eddigi eredményét titokban tartja, hogy még a hiányzó két darabot is kézhez kerítse.

— **A szerb egyházi kongresszus.** *Létics* György dr. temesvári szerb püspök előkielte alatt tegnap egyházmegyei ülés volt, melyen elhatározták, hogy december 6-án lesz a kongresszus tagok választása. A kongresszura a temesvári püspöki kerület nyolc világi és négy egyházi tagot választ a következő helyeken:

Temesvárott, Aradon, Nagybecskerekén, Nagy-kikindán, Módoson, Németszentmiklóson, Mokrinban és Aracson.

— **Kubelik és a János vitéz.** Akadt még olyan magyar ember is, aki nem hallotta a *János vitéz*! Igaz, hogy csak olyan adoptált magyar, de ezért is megharagudtak a csehek néreves földjükre, *Kubelik* Jánosra, aki most apósa házában Debrecenben pihen a legutóbbi hangversenyének fáradalmait és november havában nem is játszik többször. December havában azonban még öt nagyobb magyar városban hangversenyez. Es most megphenne Debrecenben, a boldog ember levelet írt *Zilahy* Gyula színikazgatónak, arra kérve, tűzné műsorra az 5 kedvéért november havának egyik napján János vitéz operettet, mert azt ő még nem hallotta és arra nagyon kíváncsi, mert sok szépet hallott róla külföldön. Es a debreceni színikazgató igen természetesen készségesen megfelelt *Kubelik* kívánságának, mert minden más igazgatóval együtt meg van az a jó szokása, hogy szereti a telt házakat és ha *Kubelik* kedvéért tüzi ki ezt a még mindig vonzó operettet, biztos a közönség.

— **Hogyan szórakozik az orosz cár?** Ha van uralkodó a föld kerekén, akinek kevés öröme telik az életben, akkor bizonyára *II. Miklós*, a minden oroszok cárja az. Uralkodói gondja tömérdek s ami csekély szabad ideje marad, azt a gyermekeinek szenteli. Ez a szórakozási ideje. A cárnéval mindenféle elmés meg kevésbé elmés *gyermekjátékok* készített ilyenkor. Egyik moszkvai újság a minap fotográfiai felvételeket közölt ezekről a gyermekjátékokról. Van közöttük egy izenkiat mozgó testű kigyó; az izei szalmával ki ömött kartonhüvelyek, amelyeket vékony huzal tart össze. A kartonhüvelyekre csillagó pikkelyek vannak ragasztva, hogy a hasonlatosság megtévesztő legyen.

— **Kína flottája.** *Sanghai*-ből jelenti egy távirat: *Pulum* herceg utasítást kapott, hogy Angolország, Németország, Franciaország és Japán flottaszervezetét tanulmányozza és vizsgálata útján egy *kinai flotta* létesítésére előterjesztéseket tegyen.

— **Vilmos császár és a drágaság.** A németek császárjáról sok komikus vonást jegyeztek már föl a világsajtóban, de hogy mindezek mellett is oly mélyen gyökerezik a német nép szeretetében, azt megérthetjük abból a kis dialógusból is, melyet a császár *Münchenbe* való érkezéskor a polgármesterrel a pályaudvaron folytatott. Ez a diskurzus valóban nélkülözte azokat a humorosan konvencionális témákat, amelyeket uralkodók ilyen alkalomkor érinteni szoktak. Ellenben annál jobban kiszúrják belőle egy uralkodónak őszinte érdeklődése egyik fővárosának gazdasági viszonyait. Mindezekellett is az ipari és kereskedelmi viszonyok iránt érdeklődött a császár. Aztán megkérdezte, hogy vannak-e munkanélküliek a városban és hogy mely intézkedések történtek a javukra? Azután megkérdezte a vásárcsarnoki árakat és megdöbbent, mikor hallotta, hogy a hus ára kilónként 20 fillérrel emelkedett. Kérdezősködött, hogy mi a drágaság oka és miként lehetne azt orvosolni... Ima, így beszél a német császár a hivatalos ceremóniákon!

— **Réthy Laura Amerikában.** *R. Réthy* Laura asszony, a magyar vidéki színpadoknak hosszú időközön át ünnepeit primadonnája, most már végleg amerikai lakos lett. Kintazott férje, *Rudnyánszky* Gyula, az ismert nevű posta után s odakint szándékozik maradni állandóan. Az amerikai közönségnek november 27-én mutatkozik be egy hangverseny keretében. Ebből az alkalomból egyik clevelandi magyar lap a következő érdekes sorokat írja róla:

„Réthy Laura diadalmos pályájának egyik legszebb emléke és büszkesége, hogy *Kossuth* apánk száműzetéséről haláláig egyes egyedül tőle hallott magyar dalt énekelni. Réthy Laura ugyanis Turinban meglátogatta Kossuth Lajost, aki meghívta őt teára. Ekkor Réthy Laura elénekelte Kossuthnak a legszebb régi magyar nótákat, a kurucdalokat és az összes Kossuth-nótákat. Midőn megcsendült az ajkán a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos...” Kossuth zokogásban tört ki és sirva ölelte megához és homlokán csókolta Réthy Laurát. Kossuth fia halásan meg is köszönték a művésznőnek, hogy Kossuth apánknak élete alkonyán oly nagy gyönyörűséget szerzett.”

— Szerencsétlenség a laboratorlumban. *Budapest*ről sűrűn jönnek: Az oszlop utcai országos kémiai intézetben ma *Szekély* Salamon fővegyész és *Essterházy* Kálmán alvegyész szerves anyagokat vizsgáltak, miközben az egyik lombik fölrobbant és a két vegyész életveszélyesen megsérült.

— Házasságok. *Jankovich* Béla volt országgyűlési képviselő folyó hó 14-én lépett házasságra *Budapest*ben *Adámcsók*. Anna kisasszonnyal, özv. *Adámcsók* Mihályné leányával, dr. *Remetey* F. Karolyné testvérhugával.

Rozsnyói Pékár Gyula, a kiváló író, a *Kisfaludy* és a *Patófi*-Társaság tagja, tegnap délelőtt tartotta esküvőjét *Budapest*ben a *Drák-téri* evangélikus templomban özvegy ágyvesti *Tüköry* Alajosné, nemes *Falkenberg* Paula úrnóval.

— A legnagyobb hadihajó. *London*-ból távira tozzák: Tegnap bocsátották vízre *Yokomka* japán kikötőben a *Satsuma* nevű új nagy csatahajót. A vízrebocsátáson, mely kitűnően sikerült, jelen volt maga a mikádo és a japán trónörökös, ezenfelül óriási néptömeg, mintegy 50.000 ember nézte a szertartást és nagy lelkesedést mutatott. A *Satsuma* 19.200 tonna vízet szorít ki, míg *Anglia* legnagyobb hajója a *Dradnought* csak 17.900 tonnát. A *Satsuma* tehát a legnagyobb hadihajó, melyet valaha építettek.

— Testvérgyilkosság Mácsán. *Czank* István huszonegy éves legény tegnap este Mácsán, a község háza előtt baltával agyonütötte bátyját, *Czank* Vaszilje ismert szocialista agitátort. *Czank* István azért ölte meg bátyját, mert ez azt követelte tőle, hogy mácsai házáat irassa reá. *Czank* Vaszilje az éj folyamán meghalt. Holttestét ma honcolták fel *Ausztterweil* László dr. és *Posgay* István dr. törvényszéki orvosok. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

— Aranylakodalom. Szép ünnepe lesz e hó 18-án vasárnap Magyar-Pécska közéletének. A községnek egyik legidősebb, általános tiszteletben álló polgára, *Éliás* Adolf e napon ünnepli aranylakodalomát nejével, *Éliás* Ernesztine úrnóval. Az ünnepeit évek hosszú sora óta tevékeny részt vett Pécska társadalmi és gazdasági munkájában. A pécskai zsidó hitközségnek huszonöt év óta elnöke, a pécskai takarékpénztár egyik alapítója és az állami iskola gondnoksági tagja. Három cikluson keresztül kültagja volt az aradi kereskedelmi és iparkamarának, megbízottsági és közsegi képviselői tag, a pécskai takarékok és előkezelési szövetkezet igazgatója. Ezenkívül több intézménynek alapítója és a szegények jótévedője. Ezt a széleskörű munkásságot csöndben, érdemeket nem szerevezve végezte aranylakodalma az első eset, a mikor köztevékenységét a méltó elismerés illeti. Neje, *Éliás* Ernesztin a pécskai zsidó jótékony egyesület elnöknője, akinek jó szívét igen sok szegény, ügyefogyott ember dicséri. Két fia, *Éliás* Simon és *Éliás* Izidor, az *Éliás* Adolf és fia cég behajója és a pécskai hengerművelő társulatjónosai, szintén tekintélyes állást foglalnak el Pécska közéletében. Az aranylakodalom alkalmából a pécskai zsidó hitközség vasárnap díszközgyűlést tart, amelyen teleplezik *Éliás* Adolfnak *Balla* Frigyes aradi festőművész által festett, életnagyságu arcképe. A pécskai zsidó négyelet ugyancsak díszközgyűlést tart, amelyen elnöködjének, *Éliás* Ernesztinnak olajfestésű arcképet avatják föl. A két testület ünnepe sokan

vesznek részt a pécskai társadalmi élet vezető emberei közül.

— Merénylet egy hunyadmegyei tanító ellen. *Vajdahunyad*ról sűrűn jönnek: *Guti* Soma hodati tanító az elmaradt iskolaköteles gyermekek születést megbüntette. Ezért a szülők ellene bosszút forraltak és míg ő az iskolában tanított, lakásában a kályhába dinamitot csempésztek. Este a tűzgyújtás alkalmával a kályha felrobbant, miközben a szolgálo életveszélyesen megsérült. A tanító ez időben szerencsére nem volt otthon. A csendőrség keresi a merénylőket.

— A tiszti kaució leszállítása. Régi panasz a katonákra, hogy a tisztek nem vehetik el a szívük választottját hites feleségül, mert ott, ahol a szerelem honol, ott rendszeren hiányzik a hozomány, amelyből a kaució telenék. Most alapos kitérés van arra, hogy a kauciót — ha nem is szüntetik meg — csökkenteni fogják. Még pedig 30.000 forintból 30.000 koronára. Ezenfelül az elkövetkezendő új rend szerint minden főhadnagy, vagy felsőbb rangban levő katonatiszt kaució nélküli veheti feleségül — a föllebbvalója leányát. A legújabb katonai vivmány: a kaució leszállítása egyelőre terv még, de remélni szeretik, hogy mihamarabb megvalósul.

— Kifüntetés. A bukaresti kiállítás zsűrije hazánk egyik legkiválóbb ásványvizének, a „Rápáti” ásványviznek a Grand Prix-t, a legnagyobb kitüntetést ítélte oda.

— Kiváló finom ékszerek elsőrendű szabályozott valódi Genfi arany, ezüst és acél zsebrórák ezüst tárgyak és étesszközök — I. rendű nehéz ezüsttűt China ezüst tárgyak és étesszközök — Arad legelő és legrégebbi ékszer javítás és készítői szakszerű műhelye. *Weinberger* Ferenc *Andrássy*-tér, *Fischer* Elíz palota. Telefon 439. 2479

— Tartós gyógyszer. Fájdalmas csuznál, a derék, testrészek és a forgó keszvényes bántalmait a Moll-féle sos borszesz-szel való bedörzsölés sikerrel használhatik. Egy üveg ára kor. 1.90 Szét küldés naponta utánvételel Moll A. gyógyszerész. cs. és kir. udv. szállító által Bacs, 1 Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll fele készítmény kerendő az ő jelvényével és aláírásával

— Praeservatív ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weiszna*. 112

CSARNOK.

Chamonixból a Mont-Blancra.

Írta: Dr. Heppes Béla. (23)
(Folytatás.)

Egynegyed két óraker másodikkak elindultam én. Utánam a két angol és ezután a többi társaságok.

Az a hómező, a melyen keresztül kell vonulni rézsú olyan fokozik a *Dome de Gouter* és a *Mont-Blanc* között. Eleinte térdig érő, később derékig érő hóban haladtunk. Körüöttünk korom sötétség uralkodott. Nem láttam mást mint azt a 30-40 méternyi hófótot, amelyet előttem a vezető lámpája bevilágított; ezen kívül azon lámpások fényét, amelyek előttem és utánam haladtak. A sötét alapon úgy néztek ki ezek a részben távolodó, részben közeledő sárgás fényű apró fényfótok, mint az erdélyi hegyeken a pásztorfótzek éjszakaiakon.

A hideg folyton érezhetőbb lett. Egy fél órai égostromlás után csurog viz voltam. Most már állandóan derékig jártunk a hóban. Minden lépés a melyt előre tettem, nagy megerőltetésbe került. Először ki kellett ásnom a hátsó lábamat a hóból, hogy vele előre lépjek; ezután a csákánnyal helyet kellett neki csinálni előre. És így ment ez lépésről lépésre, minden baromdi lépésnél nyakig voltunk a hóban. Ilyenkor ezután a csákányokkal neki gyürkőztünk mindhárman a hóba és eltitítottunk magunk elől annyira, hogy pár lépést előre meg tudunk tenni. Óriási izommunkát végeztünk. Ekkor már lehetett úgy — 12 fok hideg, de ennek dacára mindhármanról csorgott az iz-

zadság és a veríték. Rövid idő múlva *Balmat* beszüntette az előremeneteit. Azt mondta, ez még egy órát így tart, mindhárman le leszünk törve. Egy fél órát pihenünk. Ez alatt a fél óra alatt a hátul levő társaságok utolérték. A skót és a franciák is az angolok is és én is olyan csendes emberek voltunk, mint a halál. Én át voltam valósággal kívülről beülve a hűlésnek állani természetesen, mert ha nem, úgy utunkat minden megerőltetés dacára megszakítás nélkül folytatnunk kell. Midőn erre megnyugtató választ kaptam, egy teljes órai pihenést határoztam el. Lefeküdtünk mindhárman a hóba. Engem *Balmat* a hóba egész nyakig baaszt, nehogy a fujdogálni kezdő szél áthűtjön. Szomorúan néztem, miként hagynak folyton magasabbra és magasabbra a távolodó lámpák. De ez csak rövid ideig tartott. Ot perc múlva úgy aludtam a havon, mint valami alpesi mormota. Egy óra múlva *Balmat* felkeltett. Tovább indultunk. Még mindig korom sötétség. A lámpákat, melyek azelőtt előttünk haladtak, már nem láttuk. Most meredekebb hórészlet következett, de kevesebb mély hóban; ezután ismét derékig gázoltunk a puha tömegben. Most már tűrhetetlenné kezdett válni a hideg. Az egész arcom csupa zuzmára volt és az izedság cseppek valósággal az arcomhoz fagytak. *Balmat* egy fél órai hoostromlás után újból beszüntette az utat. Azt mondta: megvárjuk a reggelt és más ut után nézünk, mert így lehetetlen a csúcson elérni. Vegre úgy fél öt óra tájban derengeni kezdett.

Újból elindultunk. 10 perccel tovább képtelen voltam menni; úgy éreztem, hogy nem csak lábizmaim mozdítottak fel végleg a szolgálót, hanem hogy az egész testemben megfőtt az erő. Tíz perc pihenés, ezután tíz perc előre menetel, így ment ez váltakozva vagy egy fél órán keresztül. Végre is kijelentettem, hogy még teljes világosság nem lesz, egy támadat se megyek tovább és hogy ezen akarat elhatározásomat tetteskel is bizonyítottam, tüstént lefeküdtem a hóba és két perc múlva ismét úgy aludtam, mint most már egy nagyon elfáradt alpesi mormota.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 16

Ha tekintetbe vesszük azon körülményt, hogy november közepét is elhagytuk, úgy az időjárással meg lehetünk elégedve. A gazdák örvendenek is, hogy nem jön hirtelen nagy hideg. Csak ezután is így legyen.

A gabonaüzlet irányzatában beállott szilárd irányzat nem mutatkozik állandónak.

A mai piacon mérsékeltebb hozatal volt.

A mai piacon eladásra került kb.:

2500 mm. buza 6.60—6.85.

500 mm. új tengeri 4.20—4.30.

Névtelen jegyzés:

Zab 6.00—6.20.

Árpa 5.70—5.80.

Rozs 5.30—5.40.

Árak koronaértékben, 50 kilónként értendők.

Budapesti aru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, november 16

Amerika $\frac{3}{8}$ magasabb. Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 36,000 métermassza változatlan árákon. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Áprillisi buza 1907-re 7.49—7.50

Rozs 1907. áprilisra 6.68—6.69

Zab 1907. áprilisra 7.46—7.47

Új tengeri 1907-re 5.18—5.19

Zárul 5 óraker:

Áprillisi buza 1907-re 7.46—7.47

Rozs 1907. áprilisra 6.65—6.66

Zab 1907. áprilisra 7.38—7.39

Új tengeri 1907-re 5.17—5.18

Zárul 5 óraker:

Osztrák hitelrészvény 676.—

Magyar hitelrészvény 813.75

<p>*** Üzlet-megnyitás. *** Legszolidabb kiszolgálás. ***</p>	<p>*** Angol uri szabászati műhelyünket Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Első Takarékpénztár épületben) megnyitottuk. 2644 Magyar és angol szövetek, s e szakbeli divat-ujdonságok nagy választékban. ***</p>	<p>*** ENGEL és SCHEER uri szabók. ***</p>
--	---	--

NAPIREND.

November 17. Szombat. Róm. kath. naptár: Gergely. — Proteants naptár: Alfeus. — Izraelita naptár: Sabbat, Told. — Görög-keleti naptár (november 4.): Joannic. — A nap két 7 óra 8 perckor, nyugszik 4 óra 21 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8-9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órakor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton borult, sok helyütt csapadék, enyhébb.

November 17. Az aradi kereskedők körének házi estélye (Láng vendéglő.) — A magyarországi vas- és fém-munkások országos szövetsége aradi csoportjának műkedvelői előadással egybekötött táncestélye (Városiget.) — Az aradi első góztégla, cserép és agyagáru részvénytársaság alakuló közgyűlése délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Kereskedelmi- és iparkamara.) — A délmagyarországi magyar köznevelődési egyesület aradi fiókjának választmányi ülése délután 4 órakor (Weitzer János utcai iskola.)

November 18. A déznai népbank szövetkezet rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órakor. — Godowsky Lipót zongoraművész hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.) — A Boros Beni kör rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor.

IDEGENEK ARADON.

November 16

Fehér Kereszt szálloda. Paksi Paksy József kir. főügyész neje és leánya Kassa — Mária Sándor dr. ügyvéd Lipppa — Varga Gyula és Temesvár — Safran László csendőrhadnagy Temesvár — Grosz Jenő könyvelő Szolnok — Klein Herman könyv- és Szolnok — O. bán Sándor kórházellenőr Kolozsvár. — Urban József általi igazgató tanító Körösbánya — Dardai N. tisztviselő Budapest. — Hervay Esemér dr. orvos Budapest — Szántó Sándor dr. orvos Budapest. — Manási Kálmán tisztviselő Budapest. — Bruszt Manó nagykereskedő Budapest. — Sármezei Tivadar nagybirtokos Temesvár. — Bauca Adolf kereskedő Bécs. — Beck Jenő kereskedő Szeged. — Mandi Márkuz kereskedő Pozsony. — Kormos Sándor gazdálkodó Makó — Paty József és családja Komárom — Herczfeld Jenő magánzó Kolozsvár. — Aestlaom Imréné és leánya Kozsár. — Manczer Salamon vállalkozó Szolnok — Horvát Sándor gazdálkodó Battonya. — Szilágyi Albert gazdálkodó Battonya. — Tarnóczy Kálmán és családja Battonya. — Huzó Sándor vendéglős Hódmezővásárhely. — Engel Lajos kereskedő Szentmárton — Schwarcz Márton és neje Furlog. — Hut János utazó Budapest — Etelmán Lipót utazó Budapest — Bagaméri Lajos utazó Budapest. — Komlósi Ferenc utazó Budapest. — Markstein Jenő utazó Budapest — Kelemen Artur utazó Budapest. — Gyárfás Salamon utazó Budapest. — Nemcsik József utazó Budapest — Kohn József utazó Budapest. — Hevesi Árpád utazó Budapest. — Erdei Mihály utazó Bécs — Ödög Sándor utazó Bécs. — Leichter Dezső utazó Bécs. — Pizsk Jakab utazó Bécs. — Moravec M utazó Bécs. — Német Samu utazó Bécs. — Havasi Márk utazó Bécs — Schönfeld Jenő utazó Bécs — Klein Henrik utazó Bécs — Schön Henrik utazó Sáorajuhely. — Kucos Rezső utazó Temesvár — Gyulai Árpád utazó Temesvár. — Leindörfer Arnold utazó Temesvár. — Kuránder Salamon utazó Nagyvárád.

Központi szálloda. Nitsche Ferenc magánzó Lamsdorf — Scheibel Ernő főmérnök Berlin — Reichling Károly mérnök Berlin. — Samarjay Lajos vasúti főfelügyelő és családja Budapest. — Fischer János gyógyszerész Lugos. — Zucker Róbert mérnök Budapest — Réthy János kereskedő Budapest. — Sojter Sándor miniszteri tanácsos Budapest. — Laszlo Albert magánzó neje Borosjenő — Geml József városi főjegyző Temesvár. — Witte Artur gyáros Trieszt. — Schlesinger Gyula gyáros Bécs. — Numek Rezső mérnök Uebersee. — Galterthy Ernő főmérnök Lupény. — Kuchel Lajos igazgató Budapest. — Herzl Bernát igazgató Budapest. — Bienenstock Jakab bér- és Boroszebes. — Rosenfeld Miksa utazó Bécs. — Blum Bruno igazgató Bécs — Kapelner József utazó Budapest. — Morár Valér dr. ügyvéd Lipppa. — Singer Miksa utazó Békéscsaba

Pannonia szálloda. Manczer Mór kereskedő Budapest. — Kohn Mór utazó Budapest. — Hoffmann Emil kereskedő Budapest. — Kalisch N. kereskedő Budapest. — Feenczi Lajos utazó Bécs — Terecsan János gazdasz Agris. — Juhász János birtokos Dombiratos. — Klein József kereskedő Budapest. — Leutsch Mór utazó Bécs. — Glück Mór utazó Budapest. — Obervalder Mór utazó. — Gottlieb Mihály kereskedő Budapest. — Szabó Lajos utazó Budapest. — Gerich Mihály utazó Budapest. — Zachariás Lajos mérnök Budapest.

Nemzeti Színház.

C) bérlet. C) bérlet.
 Szombaton 1906 évi november hó 17 én

Rigoletto.

Opera 4 felvonásban. Szövegét írta: Piave F. M. Olaszból fordította: Nádaskay Lajos. Z. néjét szerző: Verdi József.

S Z E M É L Y E K:

A herceg	Ferrari A.	Magdalena	Fenyvessy M.
Rigoletto	Ladislai J.	Marullo lovag	Szathmári A.
Gilda, leánya	Schubert J.	Borsa Matteo	Faludi K.
Sparafucile	Hunyadi J.	Ceprano gróf	Ujj Kálmán.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Katonazene!

A „Fehér Kereszt“ szálló

télikertjében

ma, szombaton este

a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara Zeller Sándor karmester személyes vezetésével

hangversenyez.

Műsor:

1. „Hivatás“ induló. Mor. t N
2. Nyitány a „Dragoní villard“ c. operához, M. L. A.
3. „Bálsztróné“, keringő a Vig özvegyből, Lebár F.
4. Ábránd „Hoffmann m. s. é.“ből, Offenbach.
5. „Verlor'nes Glück“, dal szíriyektire, H. W. Id.
6. „Toreador et Andalouse“ a „Bál costumes“ből, Rubinstein A.
7. „In memoriam“, egyveleg, Zeller S., összeállítva a következő zeneművekből: Bevezetés. — Kornvillei harangok. Bröllop paa Ulfabjerg. A tengeren Sylvia, balett. Falusi feeskék. Gnomok tánca Faust és Margareta. Nem neheztelek... Andante a Haydu szifoniából. Don Juan. La Mascotte. Viráguttogás Melodia op. 8. Rubinsteinói. Nagyvárosiasan. A kis özvegy. Pezsgódal.
8. Részletek a „Biba tündér“ c. balettből, J. Bayer
9. „L'obessigna“ induló a „Küsterblut“ új operettből, Eyler E.
10. „Narabo“, Indisches Charakterstück, Ezb. Alstyn.

Kezdete este 8 órakor.

Legközelebbi hangverseny november 24-én.

Kiváló tisztelettel:

Braun Gusztáv,
szállodás.

2647

Mindenütt kapható

 nékülözhetlen fog-crém, 3945
 a fogakat tisztán, fehéren és egészségesen tartja.

Limbeck János és fia
 első magy. kir. szab. érekeperső-gyára és temetőrendező
 intézetéből.
 Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Csutha Györgyné szül. Vincze Mariska, a maga, úgy az állítottak nevében is féjdalomtól megtört szívvel tudsija a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, illetve vő, sógor, nagybcsi és rokon

CSUTHA GYÖRGY,
uradalmi intézőnek.

folyó évi november hó 15-én, a délutáni órákban, életének 48 ik és boldog házasságút 16 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványát november 17-én, délelőtt 10 órakor fognak az uradalmi intézetben lévő lakásán az evangélikus református egyház szertartással szerint tartandó ima után megáldatni és a kiszentmikiósi temetőben örök nyugalomra tétetni.

Kiszentmikió, 1906. november 15-én.

Örök béke lengje körül sírját!

Özv. Vincze Sándorné szül. Bánffy Johanna, anyósa.	Vincze Erzsébet, Bokor Sándor, unokahugai és öcsösei.
Vincze Mártha, Vincze Sándor, Vincze Endre és neje szül. Konizosky Olga és gyermeke,	Vincze Ödön és neje szül. Gaál Etelka, sógornője és sógora.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, megszünteti a köhögést, váladékot, éjfél izmádat.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvos rendelőben és gyógyszerárhadban. — Ára 5 pengővel 4 — koron.

JÓKAI MÓR
ÖSSZES MUNKÁI
100 kötet
Nemzeti kiadás.

MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRA

KÉPES NAGY VILÁGTÖRTÉNET
GRÁTZ: ZSIDÓK TÖRTÉNETE

és más új nagyobb és kisebb munkák

antiquarice
kaphatók.

Teljes könyvtárakat
egyletek részére
előnyös
feltétellel
szállítunk.

2571

Ingusz I. és fia

könyvkereskedése Aradon.

Bei allen Eingaben ist nachstehende Geschäftszahl anzugeben.

Geschäftszahl **A I. 993/6**
7

Valódi 2497
Perzsa Szőnyegek
raktára
Arad, Deák Ferencz-utca 2. sz.
(Sebessy-féle ház)
Schwartz Zsigmondnál
létezik.
Árak 15 forinttól kezdve.

A haj épsége. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt megzavarja és a haj gyökereit kiszáradja. Számítalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszeszt” és ezekre meglehetősen elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszűntet mindennemű hajbetegséget, meggátolja az őszülést és meglehetősen elősegíti a haj újra növekedését. Vásárlásánál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajszeszt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedül készítőknél: Koráni és Wachsmann drogéria és cosmeticai laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész, Vojtek és Weisz droguerista és Hegedűs Gyula pipere és di-vatárú kereskedő uraknál. 1909

26872—1906

Hirdetmény.

Miután a közzétett kezeléséről szóló 1888 évi XLIV t. cz. 39. §-s értelmében a f. évi 4 ik adórészlet esedékeségének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhívhatnak, hogy a f. évi 4 ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipar-estületi díj, egyházi adó illeték, vízszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásait és munkás betegségéypénztári hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj-és adótarozásnak azonnal, a f. évi 4-ik adórészlet pedig december hóban a késedelemi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak fe számítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 4-ik adórészletre nézve november hó 24-ől kezdve a zálogolás fog megjelenni, s amennyiben ennek deczára az adó-és hadmentességi díj és egyéb hátralek járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számlitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a f. foglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1906 évi november hó 15-én.

A városi tanács.

25857—1906 sz.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatóságának II ik kerületében megüresedett egy törvényhatósági bizottsági tagsági hely, mely választás útján lesz betöltendő.

A választásra határidőül kitűzetett 1906. évi november hó 25 ik napja.

A választás helyül megjelöltetett a Weltzer János utcai községi fiúiskola egyik tanterme.

A választás elnöke: Pat. rffy Antal, helyettese: Dr. Bogdán Virgil, jegyzője: Dr. Angel István.

Csak a II ik kerületben összeírt választók szavazhatnak. Szavazni csak szavazó-lapokkal lehet.

A választás kezdődik reggel 9 órakor és végződik este 4 órakor.

Intitória,

kir. tanácsos, polgármester.

Aufforderung an die Erben, Vermächtnisnehmer u. Gläubiger eines Ausländers.

Am 9. September 1906 ist der nach Arad in Ungarn zuständige ungarische Staatsbürger Ferdinand Ritter Cavallar von Grabensprung k. u. k. Oberst in i. R., welcher seinen ordentlichen Wohnsitz in Wien XIII. Lainzerstr. 61 hatte, ohne Hinterlassung einer letztwilligen Anordnung verstorben.

Gemäss §§ 137, 138 kais. Pat. v. 9. August 1854 R. G. Bl. Nr. 208 werden alle Erben, Vermächtnisnehmer und Gläubiger, die österreichische Staatsbürger oder hierlands sich aufhaltende Fremde sind aufgefordert, ihre Ansprüche an den Nachlass längstens bis 10. Dezember 1906 beim gefertigten Gerichte anzumelden, widrigens der Nachlass ohne Rücksicht auf diese Ansprüche an die ausländische Behörde oder eine von dieser legitimirte Person ausgefolgt werden kann.

Zugleich werden gemäss § 140 kais. Pat. vom 9. August 1854 R. G. Bl. Nr. 208 mit Rücksicht darauf, dass die hierlands befindlichen Erben um die Vornahme der Verlassenschaftsabhandlung durch die österreichische Gerichtsbehörde angesucht haben, die allfälligen auswärtigen Erben und Vermächtnisnehmer aufgefordert, ihre Ansprüche in der gleichen Frist anzumelden und bekannt zu geben, dass sie die Abtretung an die ausländische Behörde verlangen, widrigens, wenn letztere nicht selbst die Abtretung verlangt, die Abhandlung hierlands und zwar mit den sich meldenden Erben allein gepflogen würde.

Wien, am 9. Oktober 1906.

K. k. Bezirksgericht Hietzing
Abtheilung I.

Angol öltöny szöveteket

A kizárólagos posztó gyári raktárban
35% megtakarítással

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.

árusítunk.

2419

Fiukj részére maradékok kaphatók.

0 csász. és Apost. kir. Felsőlegfőbb elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt XXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.389 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.880 korona összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottóvédék kezkeskedik.
A húzás visszavonhatlanul 1906. évi december 20-án fog megtartatni.

— Egy sorsjegynek ára 4 korona. —

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság

(államsorsjátéki osztálya.)

3748

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagy és állandó

jövedelemre

tehetnek szert oly intelligens

urak és hölgyek,

kik régi előkelő magyar Képes szépirodalmi folyóirat számára előfizetést tudnak gyűjteni. Erdőkölődök sürgősen levélben jelentkezzenek Huszár Bélánál, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám. 2681

Árverési hirdetmény.

Az aradi izr. hitközség az Aradon, az izr. vallás szabványai szerint levágás alá kerülő szarvas-, szuró marhák és baromfiak vágásáért díjszabályzatban megállapított illetékek beszedési jogának gyakorlására 1906. évi november hó 18-án (vasárnap) d. e. 10 órakor tanácsstermőben (Árpád-tér 5. sz. I. em.) nyilvános árverést tart.

Mindkét bérletre külön-külön ajánlat teendő. Az írásbeli zárt ajánlatok — melyekben nyilvánvalólag kitüntető, hogy árverési feltételeket ismeri — legkésőbb a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be. Mellékelendő az ajánlati összeg 10%-a bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes papirokban.

A bérlet 1907. január hó 1-én kezdődik és 1909. évi december 31. napjáig tart.

A bérleti és árverési feltételek a hitközség jegyzői hivatalában betekinthetők.

Az aradi izr. hitközség előjárásága. 2860

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém a t. szőlőbírók urak figyelmét felhívni, hogy addig, míg készletem tart ez évi szőlőoltványtermésemből kiváló szép, **dus gyökérzetű**

bor és csemege-fajú szőlőoltványok

kerülnek eladásra.

A nagy szárazság következtében a kimaradt tőkék pótlására különösen ajánlom **dus gyökérzetű szőlőoltványaimat**, továbbá gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola veszőimet.

Az oltványokkal való sikeres pótlási eljárásai t. vevőimnek kívánatra szívesen szolgálak.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

2648

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Az 1902. évi verscezi ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi makió ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

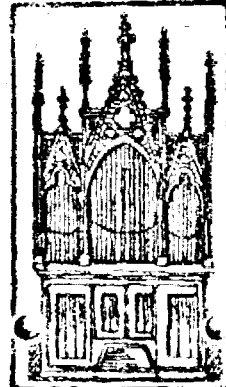
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállt kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltetnek.

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálak.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk.

Dusan felszerelt vászon és fehérnemű raktárunk megtekintésére.

Nagyobb elővétel folytán abban a helyzetben vagyunk még most is a

régi és ismert olcsó árhoz

n. b. vevőinket kiszolgálni.

Rosenblüh H. és Társa.

3811

Czérna vásznak!

42 mtr Rumburgi kipróbált legjobb minőség.

Egy vég... .. 32 frt

„ „ vékony szálú 34—36 frt

Óriási választék az összes Schroll-féle gyártmányokban Regenhart és Raymann-féle fehér és színes asztalnemű.

Ritka olcsóságot ajánlunk.

Egy dupla ajour készlet mely áll:

1 drb 12 személyes abrosz

1 „ 6 „

12 „ nagy szalvetta

12 „ dessert

összesen együtt csak

20 frt.

Egy 6 személy dupla ajouros abrosz

6 asztalkendővel minden színen

3 frt 75 kr.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Szönyegmaradékok meglepő olcsón!

Szönyegmaradékok meglepő olcsón!

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

házasárra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
---	---

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
--	--

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban érte, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban. Ingusz I. és Fim könyvkereskedése Arad 235.

Ugynökök

ugy helyben, mint vidéken, akik a magánfelekkel való érintkezésben jártasok, napi 6-10 koronát kereshetnek egy könnyen eladható háztartási tömegcikk terjesztése által. Cim: Avarfy J. Arad, Telek-utca 23. 2855

Batárd

jó karban, Kölbler-féle, eladó. Andrassy-tér 14. sz. a házfelügyelőnél. 2849

25583-1906

Hirdetmény.

A budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam igazgatóságának megkeresésére ezennel közléssel tesszük hogy a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyamnál folyó évi november hó 19-től december hó 1-ig kisbirtokosok és vinczellőrek

részére, december hó 1-től december 15-ig pedig nagyobb szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára borkezelési tanfolyamok tartanak. Minden további felvilágosítással az igazgatóság szívesen szolgál. Arad 1906 évi november 18.

A városi tanács

Egy használt, jó karban lévő

utazó-bunda

lábzsákkal

megvételre kerestetik.

Czim a kiadóhivatalban. 2848

Gurahoncz

hizott libák

leölt és tisztított állapotban Különként 150 filléért házhoz szállítva megrendelhetők 2824

Engel Gyulánál,

Miksa-utca, telefon 521.

Megrendelést gyűjtők díjaztatnak.

Köhögés!

Aki ezt még nem figyeli, az önmagának ellensége!

Kaiser-féle

mell-karamellák.

A három fenyővel. Orvosiilag ajánlva és megvizsgálva köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen. 5120 közjegyzőileg bítelesített bizonyítvány igazolja, hogy amit ígér, meg is tartja.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Guterl Földes Kelemen, Hájos Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Aradon, és Zombory Lajos gyógyszerárában Uj-Szent-Annán. 2779

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzített székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házi- és vendégfogadások óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Moll-féle feliratu ónozzattal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnőttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1.80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszéküldés:

MOLL A. gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító által.

Bécs, L., Tuchlauben 2. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában. 3804

MEISL és ADLER

urdivat, kalap és fehérnemű üzlete

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 14. SZ.

(VOJTEK ÉS WEISZ CZÉG MELLETT.)

Örömmel jelentjük a nagyérdemű közönségnek, hogy uridivat, kalap és fehérnemű üzletünket

Aradon, Andrassy-tér 14. sz. alatt (Vojtek és Weisz cég mellett) megnyitottuk

Közel 16 évig állottunk Münz I. aradi cég szolgálatában, mely hosszú idő alatt a közvetlen érintkezés folyamán bőséges alkalmunk nyílt a n. é. közönség minden rétegének izlését és mindennemű igényeit alaposan tanulmányozni és a nyert szakismeretet most önállóságunk idejében fokozott mértékben bocsájtjuk a n. é. közönség rendelkezésére.

Vezérelvül tűztük ki magunknak, hogy minden cikkünk a legelőkelőbb forrásból, a legújabb divat szerint legyenek raktárunkon.

Hangsúlyozni kívánjuk még, hogy feltétlenül megbízható és versenyképes áraink teljes megalékedéssel fognak találkozni.

A nagybecsű közönség pártfogását kéri 2547

Riváló tisztelettel

Meisl és Adler

Arad, Andrassy-tér 14. (Herman-palota.)

Ház és szőlőkert árverés Pankotán!

Pankotán
Előnyös vétel

kinálkozik 1906. évi november hó 19-én 9 órakor a pankotai község-háznál. Birósági eladásra kerül egy nagyon előnyös fekvésű, több szobás

szép ház,

tág udvarral, gazdasági épületekkel és nagy szőlőkerttel 2 hold 36 ööl tükvi térmértékben.

2816